

C. Modestas
5575 Gulf Blvd.
Regency West 2, Apt. 420
St. Petersburg Beach, Fla.
33706

LIETUVOS
NACIONALINĖ
M. MAŽYDO
BIBLIOTĖKA

USPS 157-580

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXX Gruodis - December, 1985 Nr. 47

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Po kalbų Ženevoje

Varžybos ekonominiuose frontuose

Vytautas Meškauskas

'So far, so good' -- skelbia Time magazino viršelis. Tai daugiau ar mažiau sutampa su daugumos JAV ir Vakarų Europos komentatorių nuomone. Nestebėtina, kad panašiai kalba ir sovietai. Bet kas toliau?

Gorbačiova į Ženevą nuvedė ginklavimosi pertraukos noras. Lėšų krašto apsaugai sumažinimo, ar bent nepadidinimo, reikalauja Sovietų ūkinis stovis. Reaganas galėjo drąsiai važiuoti, nes jautėsi atstatęs JAV karinę galybę ir pasitikėjimą savim.

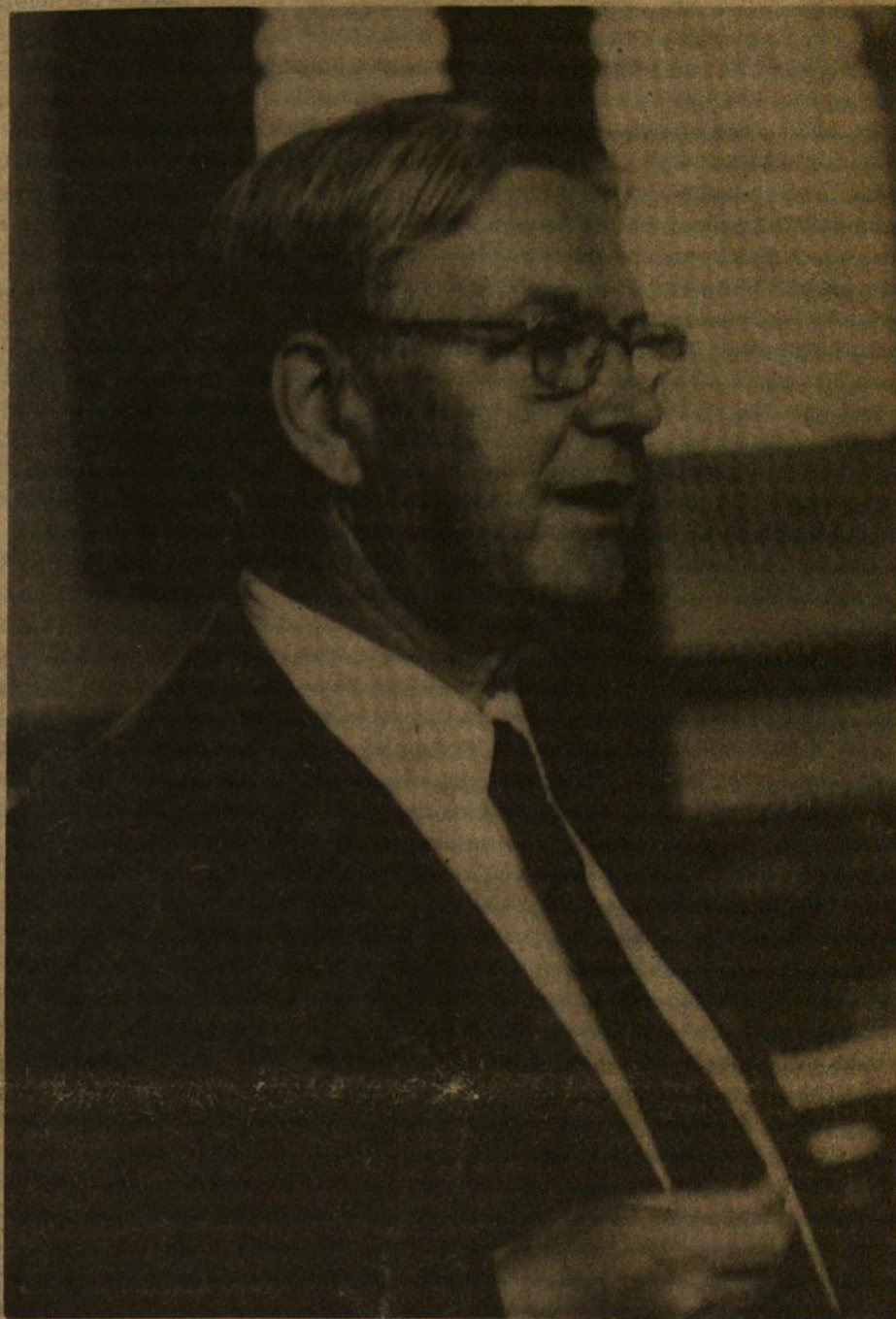
Krašto saugumo atstatymas ir Amerikoje yra susijęs su ūkiniu stoviu. Ginklavimasis ir kariuomenės išlaikymas yra finansuojamas iš dalies deficitu - paskolomis aukštais nuosimčiais. Nūdien dėl deficito yra įvairių nuomonių. Reikalui esant, pvz. valstybės ūkiui pergyvenant depresiją, jis naudingas. Ūkiui atkutus, jis ne tik nereikalingas, bet yra ir žalingas. Bet, jei sovietus į Ženevą atvedė Amerikos ginklavimasis, reikia ir toliau 'laikyti paraką sausa', kas neleidžia mažinti saugumo reikalams skirtų sumų. Prezidentas norėtų taip daryti, tačiau greitai susidurs su nemaža opozicija. Girdi, jei sovietai nori susitarti dėl ginklavimosi sumažinimo, negalima tos progos praleisti. Tai reiškia, kad administracija derybose jaus spaudimą ne tik iš varžovo, bet ir savo namuose. Čia galime susidurti su paradoksu. Ginklavimasis, kuris atvedė sovietus į Ženevą, kartu padidino ar padidins prezidentui opoziciją viduje. Zinia, jei deficitą reikia mažinti, tolimesniame krašto apsaugos stiprinimui galima būtų padidinti mokesčius. Bet tokia išeitis nei administracijai, nei kongresui - rinkiminiams metams artėjant - nėra priimtina. Tokiu būdu politinės varžybos pereina į ekonominę sferą.

Tiesa, ne į tarpusavio susirėmimą kokiame nors bendrame ekonominiame, bet dvijuose atskiruose namų frontuose.

JAV ūkis aplamai imant yra geram stovyje, tačiau laisvo ūkio plėtimąsi ar nuosmūkį sunku tiksliai numatyti. Planuojamo sovietų ūkio raidą lengviau numatyti, nors tai nereiškia, kad viskas tikrai eis pagal planą.

Gorbačiovo penkmečio planas, kurį partijos CK turėtų vasario mėn. patvirtinti, numato palyginti lėtą ūkinį augimą - apie 2.5 nuosimčius pirmais metais. Tai norima pasiekti komunistiniais metodais: griežtesne disciplina, geriau išnaudojant turimą technologiją ir gudriau planuojant. Gorbačiovas nekalba apie joki nukrypimą nuo komunistinio šeimininkavimo, apie joki šuolį į kapitalizmą Kinijos pavyzdžiu. Ir tai suprantama. Atiduodant liaudžiai teisę pačiai šeimininkauti, reikia jai duoti ir daugiau politinės laisvės. Be to, dar nežinomas ir paties Gorbačiovo įsistiprinimo laipsnis Kremliaus soste. Kartais atrodo, kad jis dar nėra sutelkęs visos valdžios savo rankose. Dėl to jam saugiau neišėiti iš jau numinto kelio.

Tokioje situacijoje JAV politikos planuotojai turėtų galvoti ne tik apie save, bet ir labai akylai sekti Sovietijos politinę ir ūkinę raidą, kad su ja suderinti savo pastangas ir nejučiomis daryti jai įtakos. Teoriškai tai imanoma, bet praktiškai visi skundžiasi bent kokios pastovios JAV užsienio politikos stoka. Gal padėtų grįžimas prie bendros abiejų partijų užsienio politikos, bet ji sunkiai imanoma taikos metu. Už tat baisu, kad JAV užsienio politika vėl gali grįžti prie gaisrininkų laikysenos. Jie skuba ten kur dega, ir dažniausiai - pavėluoja.

A. A. Albertas Gerutis, Lietuvos diplomatas Šveicarijoje, mirė š. m. gruodžio 1 d. Berne.

Mirė Nepriklausomos Lietuvos diplomatas dr. Albertas Gerutis

Dr. Albertas Gerutis, Lietuvos atstovas Šveicarijoje, po ilgos ir sunkios ligos mirė Berne ligoninėje š. m. gruodžio 1 d. eidamas 81-sius metus. Nuliūdime liko žmona Elena.

Laidotuvėse Lietuvos diplomatinės šefų ir visus Nepr. Lietuvos diplomatus atstovavo Stasys Lozoraitis Jr.

Dr. A. Gerutis gimęs 1905 metais liepos 21 d. Rygoje. Ten lankė lietuvių pradžios mokyklą, Samaroje progimnaziją ir 1918 m. vėl įsikūrė Rygoje ir ten baigė gimnaziją. Teisių studijas pradėjo Kaune kartu dirbdamas Lietuvos Telegramų Agentūroje ELTOJE, kaip korespondentas ir redaktorius ir aktyviai įsijungė į spaudos darbą. Daug rašė Lietuvoje, Lietuvos žiniose, Lietuvos Aido, Ūkininko Patarėjyje ir k. Dalyvavo Lietuvių-Latvių, Lietuvių-Estų susiartinimo draugijose.

1928 m. išvyko studijų tęsti į Berlyną, eidamas Lietuvos Aido, vėliau ELTOS, latvių ir estų korespondento pareigas. Vėliau tęsė ir daktaro laipsnį gavo Berne universitete Šveicarijoje 1933 m. ir buvo pa-

skirtas Klaipėdoje spaudos referento, vėliau gubernatūros spaudos patarėjo pareigoms. Daug rašė Klaipėdos lietuvių spaudoje ir dalyvavo visuomeninėje veikloje. Buvo žurnalistų Sąjungos Klaipėdos skyriaus pirmininkas, vienas iš Prekybos Instituto steigėjų, Lietuvos žurnalistų Sąjungos garbės teismo pirmininkas. 1936 m., būdamas jau gerai pasiruošęs, aplankęs eilę kraštų ir juose studijas gilinęs, mokėdamas eilę kalbų, jis pradėjo diplomatinę tarnybą Užsienių Reikalų Ministerijoje, vėliau Tautų Sąjungoje Ženevoje ir nuo 1940 m. perkeltas į Berną, Šveicarijos sostinę, kur iki šiol tebegyvena.

1937 m. paskirtas Lietuvos Nuolatinės Delegacijos (Nukelta į 3 psl.)

TAUTINĖS SĄMONĖS IŠLAIKYMAS IŠEIVIJOJE

Antanas Juodvalkis

Šią konferenciją suruošė PLB valdybos sudarytas komitetas, vadovaujamas Broniaus Juodelio, buv. JAV LB švietimo tarybos pirmininko ir aktyvaus visuomenininko bei Lit. pedagoginio instituto lektoriaus. Šios

konferencijos paskaitininkais buvo pakviesti Amerikos universitetuose ar kitose institucijose dirbantieji mokslininkai ir lituanistinio švietimo vadovai. Konferencija truko dvi perkrautas dienas, 1985 m. lapkričio 23

ir 24 d., Jaunimo centre, Chicagoje.

Konferencijos dalyvius komiteto vardu pasveikino pirm. Bronius Juodelis ir atidaryti pakvietė PLB valdybos pirm. V. Kamantą. (Nukelta į 9 psl.)

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

Kaip pakeisti sovietus? - Neokonservatyvių receptas.

- Gorbačiovas Maskvoje kartoja seną pasaką ir...

gauna paskolą. - Mokesčiai, įmokesčiai...

Po viršūnių susitikimo su sovietais paprastai sustiprėja įspūdis, kad jie tokie pat žmonės kaip kiti ir už tat su jais galima susikalbėti, tik reikia mokėti prie jų prieiti. Kol kas po visų susitikimų anksčiau ar vėliau ateina 'tiesos momentas' - kaip sovietų invazija į Afganistaną - kada pasirodo tikras sovietų veidas. Šiaip ar taip, jų 'religija' - marksizmas-leninizmas jiems pažadėjo visą pasaulį ir tokia raida esanti 'moksliškai' įrodyta. Kiekvienas sovietų laimėjimas ar pasistūmėjimas yra pakartotinas to įrodymas ir už tat sovietams svarbu yra nesustabdyti tos raidos, bet pagal galimybes ją paremti.

Jei taip, kiekvienas santykiavimas su sovietais turėtų būti vertinamas tuo, kiek jis veda prie jų atsisakymo nuo tų komunistų ortodoksinių pažiūrų. Užpereitą savaitgalį tai diskutavo grupė žurnalistų, mokslininkų ir kitų intelektualų, prieš penkis metus susibūrusių į Laisvojo Pasaulio Komitetą. Daugelis jos narių yra apibūdinami kaip 'neokonservatyvai'.

Irving Kristol, vienas grupės steigėjų, pareiškė:

'Mes nepasieksime pasaulio stabilumo iki Amerikos politika nevers sovietus ideologiniai reformuoti, t.y. iki Sovietų Sąjunga nenustos būti politinis režimas su marksizmo-leninizmo religija, primesta sovietų tautoms.'

Tokia sovietų režimo reforma turėtų būti JAV užsienio politikos tikslas. Šiuo metu vienintelis marksizmo-leninizmo religijos teisingumo įrodymas yra sovietų pasisėkimai užsienio politikoje. Jei sovietai patirtų - kad ir mažus! - pralaimėjimus Angoloje, Kuboje, Nikaragvoje ar Afganistane, tai būtų didelis smūgis jų režimui, pakertas tikėjimas į jo teisingumą.

Su tuo sutiko ir Harwardo prof. Richar Pipes. Jei sovietai gautų smūgį užsieniuse, tai tuojau atsilieptų jų viduje sakė jis.

Elliot Abrams, Valstybės Sekretoriaus asistentas tarp-amerikiniams reikalams ten pareiškė, kad Washingtonas dabar yra linkęs daug dau-

giau padėti tiems, kurie Trečiajam Pasaulyje stengiasi pasipriešinti sovietų užmačioms; negu tuojau po Vietnamo karo.

Kongreso leidimas padėti helikopteriais, sunkvežimiais ir kitom susisiekimo priemonėm Nikaragvos sukilėliams būtų buvęs sunkiai įmanomas pereinamais metais ir tai esąs pasikeitimas į teisingą pusę.

Jis dar pareiškė, kad sukilėlių skaičius Nikaragvoje padvigubėjo ir dabar siekia apie 20,000. Sovietai į tą atsakysią siųsdami daugiau savo ir Kubos karių.

Jungtinėse Valstybėse esą daug žmonių, kurie bijo į tai atsakyti, bijodami konflikto išsiplėtimo. Vienam iš publikos paklausus, kodėl kiti kraštai nepadedą Nikaragvos sukilėliams, Abrams atkirto, kad to ir nereikia. Ko sukilėliai yra reikalingi, tai pagalba iš JAV. Tik nuo jos priklausanti jų pergalė. Girdi, malonu savo pusėje būtų matyti ir Belgiją, tačiau praktiškai ji negali niekuo padėti.

Gynybos Sekretoriaus asistentas Richard N. Perle kalbėjo apie Zenevos susitikimą. Ten sovietai nepravedę savo tikslo, kuris buvo strateginės iniciatyvos sustabdymas, bet sutiko su amerikiečių siekimu derėtis dėl ginklavimosi sumažinimo.

'Mes būtumėm kvaili konкуруoti su sovietais didinant ofenzyvinius ginklus, jei mūsų stiprybė glūdi mūsų sugebėjime, išnaudojant naują technologiją, pasiekti efektingą gynybą' - pareiškė Perle.

Tuo tarpu Maskvoje pereiną trečiadienį pranešimą apie sovietų užsienio politiką padarė Gorbačiovas. Kalbėdamas pusantros valandos jis skundėsi, kad JAV siekiančios karinio pranašumo, kad karas Afganistane jau seniai būtų baigtas, jei JAV neremtų banditų, kad Sovietija yra linkusi pratęsti atominių sprogimų bandymo moratoriumą, jei ir JAV prie to prisidėtų. Kai jis tai pasiūlęs prezidentui Reaganui Zenevoje, Reaganas nieko neatsakęs, kas jam leidžia spėti, jog prezidentas tą klausimą dar svarsto. Zenevoje JAV ir

Sovietija pareiškusios, kad atominis karas yra neįmanomas ir tai esant puiki pradžia geriems santykiams.

Keli didieji bankai - First National of Chicago, Morgan Guaranty, Bankers Trust bei Canados Royal Bank - dar viršūnių konferencijai nepasibaigus paskolino sovietams 400 milijonų dolerių JAV-bėse jamams pirkti labai mažų, tik 8.5 nuošimčių.

Sovietija daugiausia užsienio valiutos užsidirba iš naftos eksporto, tačiau paskutiniu laiku jos produkcijai kritus nuo 12.3 mil. statinių iki 11.8 mil. statinių į dieną, ir naftos kainoms sumažėjus, jai sunkiau pasidaryti reikalingos užsienio valiutos. Skaičiuojama, kad jos atsargos užsienio valiuta ir auksu siekia apie 7 bilijonus dolerių, kuriuos ji laiko bėdos atvejui. Kol kas sovietų patikimumas esąs geras - visas skolas jie atidavė laiku.

Kaip žinia, prezidentui labai rūpi praveisti pagrindinį mokesčių reformos įstatymą. Pereitą savaitę Atstovų Rūmų komisija, kuriai priklauso mokesčių reikalai, priėmė savo projektą, kuris dar turi būti suderintas su senato dar nepriimta versija. Tokiu būdu, jei prezidentas pritars pakeitimams, nauji mokesčiai įsigalės 1987 m. Nors atstovų rūmų komisija daug kur prezidento projektą pakeitė, vis tiek tai būtų didžiausias mokesčių pakeitimas JAV istorijoje.

Kaip ir prezidento projektas, atstovų rūmų versija nuo pajamų mokesčio atpalaiduos apie 6 milijonus mažiausiai uždirbančių amerikiečių, pakeliant sumą, nuo kurios reikia pradėti mokėti mokesčius. Nesigilinant į paskelbtas detales, aplamai imant, didesnė mokesčių našta uždedama korporacijoms, kurios gavo daugiau nuolaidų 1981 m., tada norint pagyvinti ūkinį gyvenimą. Prieš prezidento norą, atstovų rūmų komisija leido nuo mokesčiais apdedamos sumos nurašyti valstijų ir miestų mokesčius bei morgičius ne tik nuo gyvenamųjų namų, bet ir

■ Iš kitos pusės

Atvirai kalbant bijojau Reagano viešnagės Zenevoje. Juk iki šiol visi tie viršūnių susitikimai nieko gero neatnešė. Atvirkščiai, jie tik duodavo progos sovietams pasirodyti iš geresnės pusės negu iš tikro yra. Sukelti iliuzijų, kad jie yra žmonės kaip mes. Už tat visai teisingai Zbignievas Brzezinski, pats nelaimingo Carterio susitikimo su Brežnevu liudininkas, net pora kartų prieš paskutinį pasimatymą įspėjo JAV delegaciją per TV laikytis korektiškai, bet ne perdėtai meiliai. Tokio pat nusi-statymo buvo ir prezidentas, kuris su Gorbačiovu ne tik nesiglėbesčiojo ir nesibučiavo, bet įspėjo apie esamą didelį nuomonių skirtumą, priešišumą, kuris gali sumažėti tik laikui bėgant, kai žodžiai užleis savo vietą veiks-mams.

Iš to, kas iki šiol paašškėjo, neatrodo, kad prezidentas Reaganas būtų padaręs kokį klaidingą žingsnį, kokio galima buvo bijoti. Ar nepridarė jis klaidų kaip savo spaudos konferencijose ir kituose spontaniškuose pareiškimuose? Ar neapsiriko ir daugiau valstybės reikaluose patyrę prezidentai? Juk galėjo paveikti ir nuovargis. Atrodo tačiau, kad prezidentui jo žinių trūkumą, jei jis ir buvo, atstojo labai sveikas politinis instinktas.

Tuo džiaugiantis vėta prisiminti vieną tik dabar paašškėjusį epizodą. Ką tik išėjusioje knygoje THE FRINGES OF POWER (W. W. Norton & Co. New York, 796 psl. \$25) buvęs 1939-1955 m. m. W. Churchillio sekretorius Sir John Colville, štai ką pasakoja apie prezidentą Eisenhowerį. Churchillis jį gerbęs kaip karo vadą, tačiau jo pažiūros į rusus jam nepatikusios net taip, kad Eisenhowerį išrinkus prezidentu, Churchillis pasakęs: "Man labai neramu. Atrodo, kad tai daro karą daugiau įmanomu."

Kai Churchillis Bermudos susitikime įkalbinėjo Eisenhowerį tartis su Stalinu, amerikietis atkirto:

"... kiek liečia ministro pirmininko viltį, kad kažkoks New Look pasirodė sovietų politikoje, (tai mano nuomone) Rusija yra gatvinė moteris, ir visiškai vistiek ar jos suknėlė nauja ar tik sena sulopyta, po ja ji yra ta pati prostitutė. Amerika norėtų ją išvartyti iš dabartinės jos vaikščiojimo vietos (beat) atgal į užpakalinius skersgatvius."

Tačiau kai 1954 m. birželio mėn. Churchillis atsilankė Washingtone, prezidentas "tuojau sutiko kalbėtis su rusais."

(vm)

antrų namų (dažniausiai vasa-sarnamių). Kitokių skolų nuošimčiai atleidžiami tik iki 20,000 dolerių. Galima ir toliau nurašyti išlaidas medicinos reikalams, labdarybei ir tam tikras išlaidas susijusias su bizniu, pvz. 80% nuo išlaidų pavaišinimui ir pramogom.

Kaip paašškėjo, atskiri ko-

misijos nariai už atstovų rūmų versijos parėmimą iš komiteto išsiderėjo visokių nuolaidų, pvz. teisę išleisti mokesčiais neapdedamus bonus savo rinkiminės apylinkės reikalams ir pan. Skaičiuojama, kad viso labo federalinis išdas dėl to neteks apie 2-3 bil. dolerių pajamų per metus.

PRESSMAN TIRED OF SECOND SHIFT BLUES OR FIRST SHIFT DOLDRUMS

BE RESPONSIBLE FOR RUNNING PRINTING PRESS FOR GRAFIC ARTS COMPANY INDEXING AND PORT FOLIOS.

Heidelberg GTO-18 in.
Heidelberg 10 x 15.

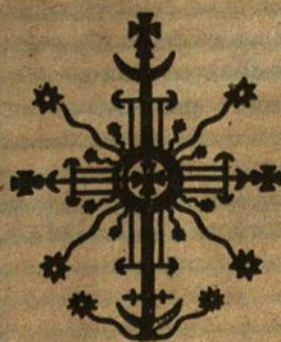
Salary depends upon experience. Excellent benefits include 10 paid holidays, health, life, dental and prescription insurance. Congenial atmosphere, on MBTA, free parking. Apply to:

W. J. TRUELLE CO., INC.

11 Elkins Street
South Boston, MA. 02127
617-268-8599

(From 10 a.m. to 3 p.m. Ask for Jo Di)

(42-44)

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkas J. Mažeika

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stabina savo įvairumu.

Kainos žemos - Pasirinkimas didelis

APSILANKĖ - ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)POSTMASTER: Send address changes to DIRVA,
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly
by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription
per year \$17.00. Single copy 35 cents.Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro numerio
kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais
ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespaus-
dinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų
turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Baigiant sukaktuvinius Dirvos metus

Vilties draugijos pirmininko dr. Danieliaus Degėsio žodis, pasakytas š. m. gruodžio 1 d. Dirvos vajeus užbaigimo kultūrinėje popietėje Clevelande.

Dirvos 70 metų sukakties minėjimą užbaigiant, Vilties draugijos vardu aš noriu padėkoti tiems, kurie įgalino Dirvą sulaukti tokio gražaus amžiaus.

Visų pirma padėka priklauso Dirvos bendradarbiams, be kurių talkos Dirvos leidimas nebūtų buvęs galimas. Dėkoju taip pat Dirvos administracijos ir redakcijos personalui, ypač redaktoriui Vytautui Gedgaudui, kurio ilgalaikis žurnalistinis patyrimas daro laikraštį patrauklų ir įdomų.

Padėka priklauso dr. Leonui Kriaučeliūnui ir jo sudarytam Dirvos vajeus komitetui, sutelkusiems gražią sumą Dirvos ekonominiam užnugarui stiprinti. Dėkoju Naujosios Vilties žurnalo redaktoriui Aleksui Laikūnui už paruoštą ir gražiai redaguotą Dirvos 70 metų leidinį. Didelis dėkui dr. Emanueliui Jarašiūnui ir Los Angeles vyrų kvarteto nariams atvykusiems iš saulėtos Kalifornijos ir savo kelionės ir koncerto auka įsijungusiems į Dirvos vąjį.

Taip pat padėka priklauso ALT S-gos Clevelando skyriaus pirmininkui Antanui Jonaičiui ir jo valdybos nariams, prisidėjusiems prie šio minėjimo surengimo.

Dėkoju Tėvynės garsų radijo vedėjui Juozui Stempužiui ir Clevelande esantiems žurnalistams - Aurelijai Balašaitienei ir Vaciiui Rociūnui - žodžiu ir raštu prisidėjusiems prie Dirvos minėjimo.

Mums yra džiugu, kad Dirva, minėdama 70 metų sukaktį, dar gali aktyviai jungtis į lietuviško žodžio ir lietuviškos veiklos testinimą. Be savo spaudos Lietuvos laisvinimo darbas ir visa lietuviška veikla labai nukentėtų. Deja, lietuviškos spaudos būklė išėivijoje yra sunki ir ji be aktyvios lietuvių visuomenės paramos negalėtų išsilaikyti.

Dirvos 70 metų sukakties

Dr. Danielius Degėsys, Vilties draugijos pirmininkas.

proga pravestas piniginis vąjus davė palyginti nemažai pajamų, bet Dirva turi daug ir išlaidų. Pasenusios spausdinimo mašinos genda, reikia naujų. Popierius, paštas ir spaudos darbas beveik dienosmis brangsta. Visa laimė, kad mes dar turime pasišventusius spaudos bendradarbius bei radakcijos ir administracijos tarnautojus, kurie mažai apmokamą lietuviškos spaudos darbą diena iš dienos stumia pirmyn. Bet kaip ilgai tokiose sąlygose tas darbas bus toliau vykdomas, sunku pasakyti.

Be dažnai spaudoje matomų kultūrininkų ir visuomenininkų mes taip pat turime - kad ir tyliai, bet tautiniai susipratusių - lietuvių visuomenę, be kurios paramos ir pritirimo lietuviškas veikimas nebūtų galimas. Lygiai taip pat ir mūsų kultūrinė bei visuomeninė veikla nebūtų žinoma, jeigu mes neturėtume savos spaudos. Todėl aš ir kreipiuosi į tą tyliąją, bet tautiniai sąmoningą lietuvių visuomenę, suprantančią lietuviškos spaudos reikšmę ir atjaučiančią jos vargus, kad ji neužmirštų Dirvos ir padėtų jai dar ilgus metus skleisti lietuvišką žodį.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Mirė dr. Albertas Gerutis

(Atkelta iš 1 psl.)

prie Tautų Sąjungos sekretoriumi. Dalyvavo Lietuvos Diplomatines tarnybos veikloje (po pasiuntinio dr. J. Šaulio mirties 1948 m. buvo paskirtas jo vietoje). Aktyviai dalyvavo šveicarijos lietuvių veikloje eidamas įvairias organizacijų pareigas. Taip pat jis visą laiką plačiai reiškiasi šveicarų ir vokiečių spaudoje gindamas Lietuvos reikalus. O tam darbui jis turėjo ir turi puikias kvalifikacijas, nes vos pradėjęs žurnalistinę karjerą jam teko rašyti įvairiausiais klausimais: apie Briuselio derybas, Hynanso projektus, Tautų Sąjungos intervencijas, apie Lietuvos užsienio politiką, vyriausybės notas, apie Ambasadorių konferencijas ir kita.

Gyvenimo įvykiai taip susiklostė, kad šis didis spaudos mylėtojas, lietuvių tautos ambasadorius ir darbuotojas savo tėvynėje tegyveno tik septynerius metus ir vistiek išliko tikras patriotas lietuvis. Nesitenkina tačiau vien lietuviška veikla, bet palaiko tautinį ryšį su Federaline Vokietija, su jos atsakingais asmenimis, skaito paskaitas įvairiose vietose apie Lietuvą, yra nuolatinis Baltų Draugijos valdybos narys. Jis daug rašė svarbiausiose šveicarų dienraščiuose "Neue Zuercher Zeitung" apie Lietuvą, jos okupaciją ir apie visų trijų pabaltijo tautų teises. Yra daug įvairiose vietose skaitęs paskaitų, kuriose dalyvaudavo Europos valstybių senatoriai, kongresmanai, buvę ministrai, ambasadoriai ir tos paskaitos būdavo atspausdintos žurnaluose, net kartais po 14 ar daugiau puslapių. Dr. A. Gerutis yra parašęs ir išleidęs leidinių po 100 psl. ar daugiau kitomis kalbomis.

Jo parašytos knygos apie Lietuvos diplomatus yra išleistos: Petras Klimas, Dovas Zaunius ir jau parašyta apie Jurgį Šaulį. Sunku ir suskaičiuoti jo nueito gyvenimo kelio žingsnius ir valandas aukotas tėvynei Lietuvai. Jis svarbiausiu savo uždaviniu laikė nešti mūsų bėdas ir viltis svetimųjų visuomenei, supažindinti kitataučius su lietuvių tautos laisvės byla, laimėti draugų.

Jis buvo Lucerne veikiančios organizacijos "Europäische Konferenz fuer Menschenrechte und Selbstbestimmung" valdybos narys ypatingiems reikalams. Daugiausia jo rūpesčiu buvo suorganizuota 1978 m. sausio mėn. nerusiškų tautų Sovietų Sąjungoje konferencija Luzerne. Su šveicarų Hans Rycheneriu, kuris yra baltų tautų uolus bičiulis, ruošė konferen-

jos referatus, kuriuos išleido šveicarijos Rytų Institutas. Knyga "Volker in Ketten". Ta pati organizacija 1979 m. Luzerne surengė Sovietijos satelitinių valstybių konferenciją.

Berno radijui šveicarės Beatrice Leutenegger-Eichman parama ir dr. A. Geručio pastangomis buvo perduota vienos valandos programa apie Estiją, vėliau apie Latviją ir apie Lietuvą. Tai valstybinis radijas ir retas įvykis, kad viešai būtų reiškiamas padėka: Lietuvui "Herrn Legationsrat Dr. Albertas Gerutis".

Vienas iš pačių didžiųjų dr. A. Geručio atliktų darbų yra "Lithuania 700 Years" anglų kalba veikalo apie Lietuvą paruošimas ir išleidimas į platų pasaulį 1969 m., kurio jis yra redaktorius ir vienas iš autorių. Kaip jis savo gyvenime yra tyliai, sumaniai ir gerai atlikęs kitus darbus, taip ir ši kartą vyriausio architekto dr. A. Geručio rankose JAV lietuvių suaukotos plytos įgavo gražią formą ir tapo mūsų tautai skirtu vertingu paminklu, — rašė Pasiuntinybės patarėjas S. Lozoraitis, jr.

Ir taip tikrai dr. A. Gerutis pakviestas Lietuvos Nepriklausomybės Fondo šį uždavinį atlikti neilgai galvojęs sutiko ir pasikvietęs taip pat gilius patriotus profesorius istorikus dr. prof. J. Jakštą, dr. prof. J. Puziną, Lietuvos Diplomatijos šefą S. Lozoraitį ir dr. A. Budreckį darbą pradėjo. Veikalas pavaizduoja lietuvių tautos istorijos kelią nuo pat seniausių laikų ir priveda įvykius iki mūsų dienų.

Tam veikalui pasirodžius plačiame pasaulyje susilaukė daugybę teigiamų įvertinimų iš lietuvių spaudos, o taip pat ir iš svetimųjų laikraščių ir žurnalų teigiamų recenzijų, o itin lemia-

PRO ŽIŪRONĄ

LIUDNA yra, kai nėra balanso tarp proto ir burnos, o ką jau bekalbėti, kai santykis tarp jų yra atvirkščiai proporcingas ... ne išminties naudai ...

Beveik su įtužusiu pasigardžiuoju Draugo vedamuoju eina M.Dr. 'komentarai' tautininkų sąskaiton nėra verti tam skiriamam dėmesio. Kada net ir pačių ateitininkų tarpe (o ir jų tarpe yra objektyvių idealistų!) 'autentiški' prisiminimai iššaukė kontroversiją, adatos ieškojimas tautininkų vežime vargu galėtų būti klasifikuotinas pozityviu reiškiniu, dargi 'istorinės tiesos' pagrindu! O jei tai yra 'puolamo' A. Masionio gynimas -- tai jau tik prileidžiant, kad 'atitiko kirvis kota' ...

Gal būt teisingiausias kelias būtų visai nereaguoti į saiką prarandančius išpuolius, nes - kaip atrodo - tai tik 'augina ragus' besiplėtojančiam redaktoriui.

Ego

ma recenzija buvo politiniam Foreign Affairs žurnale, kuris laikomas viso pasaulio bibliotekų autoritetu. Žurnalas trumpai paminėjo apie patį veikalą ir gale pridėjo: Rekomenduotina įsigyti bibliotekoms.

Tą veikalą platinti talkino visi LNF nariai ir daugelis lietuvių visuose kraštuose, todėl nenuostabu, kad pirmai laidai 1500 egz. pasibaigus buvo pradėtos leisti sekančios laidos po 1000 egz. ir iki šiol jau išleista šešios laidos. (eč)

BALFo jubiliejinio seimo iškilmingoje vakarienėje š. m. spalio 12 d. Grand Hotel, Washington, D. C., pirmininkė Maria Rudienė įteikė Washingtono arkivyskupui James A. Hickey žymenį — gintaro mozaikos paveikslą su Aušros Vartų Marija ir Trijų Kryžių kalnu — išreiškiant dėkingumą Amerikos vyskupams ir NCWC už suteiktą gausią paramą lietuviams pabėgėliams Europoje, nukentėjusiems nuo antro pasaulinio karo.

D. Bieliauskaitės nuotr.

Hamiltono lietuvių parapijos bažnyčioje Tėv. J. Liauba, OFM atnašauja mišias skautų šventės proga. St. Ilgūno nuotr.

Turime likti tvirtais lietuviais dvasioje...

Sirvintos-Nemuno Tn. Hamilton, Ont., vadovaujamas v.s. Danutės Gutauskienės, š.m. lapkričio 17 d. atšventė savo 35-rių metų veiklos sukaktį. Šventėje dalyvavo svečiai iš Clevelando, Rochestrio, Toronto ir kt.

Hamiltono lietuvių parapijos šventovėje Tėv. Juvenalis Liauba OFM, ta proga pasakė pamokslą, kurį čia spausdiname.

SIANDIEN mūsų kolonijoje mūsų broliai-sesės skautai švenčia savo 35 metų gimtadienį, atsikūrimą čia. Mes visi kartu jungiamės su jais savo malda, savo dvasia ir dalyvaujame jų džiaugsme.

Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimui sueina 67-ri metai, taip pat ir mūsų skautijai 67-ri metai. 1918 m. vasario 16 buvo paskelbta Vilniuje Lietuvos Nepriklausomybė, o lapkričio pirmą, skautininko Petro Jurgėlos iniciatyva, buvo įkurta pirmoji lietuvių skautų ir skaučių skiltis. I porą mėnesių ji išaugo iki 80 narių ir persitvarkė į berniukų ir mergaičių atskirus vienetus, o sekančiais metais paplito visoj Lietuvoj.

Kas yra skautybė, kad ji taip greitai tiesiog užbūrė ir pavergė jaunas širdis ir protus? DIEVUI, TEVYNEI IR ARTIMUI! - Sie trys žodžiai išreiškia gilią skautybės esmę ir tai visiems suprantama forma.

Kas nepažįsta Dievo, arba Dievą paneigia, tas nejaučia

igimtos pareigos gerbti ir mylėti žmogų, kaip savo artimą, nes žmogus yra sukurtas pagal Dievo paveikslą. Žmogaus orumas, jo didybė paeina ir tarpsta Dievui! Iš čia artimo meilė, meilė savo žmogaus, meilė savo tautos, meilė savo tėvynės.

Skautybė sugebėjo pažadinti jaunime didelę vidinę jėgą kūrybingam darbui, mažais darbeliais išvesti į milžiniškus darbus. Tai neapsakoma brangenybė ir tautai ir visai žmonijai.

Pirmieji mūsų nepriklausomybės metai buvo kovos metai dėl Lietuvos laisvės. Lygiagrečiai su savanoriu kariu bei partizanų šauliu ir skautas-skautė išjungė savo šalies tarnybą.

Fronto kovom aprimus, prasidėjo gyvas statybinis darbas. Reikėjo sukurti visą valstybinį aparatą, kuris sudarytų palankias sąlygas lietuvių tautai augti ir savo ypatingą kultūrą kurti. Ir šiame laikotarpyje skautai-skautės neatsiliko, išaugo į visą Lietuvą apimančią Skautų Broliją ir Skaučių Seseriją, sujungtą į vieną Lietuvių Skautų sąjungą.

Prasidėjus Antram Pasauliniam karui, Lietuva neteko nepriklausomybės. Žlugo valstybė, bet tauta - nors svetimųjų pavergta, naikinama ir persekiama - tebėra gyva.

Komunistai, vos užėmę Lietuvą, abi skautų organizacijas uždarė ir buvusius skautus persekiojo ir persekioja. Bet

lietuviai skautai, atsidūrę demokratiname laisvame pasaulyje, parodė nepaprastą gyvybingumą. Jie atstatė lietuvių Skautų Sąjungą - Broliją ir Seseriją - ir jų nueitas kelias skautizme, veikloje, auklėjime yra didingas.

Dabar, kai Lietuvoje skautų organizacija sunaikinta, tai čia, laisvajame pasaulyje, lietuvių skautai turi ypatingą uždavinį - ir lietuvių, ir užsieniečių tarpe, ir tai visam pasaulyje!

Pirmiausia, šios sukakties proga mes turime pasižadėti tapti ir likti tvirtais lietuviais dvasioje, žodžiuose ir darbuose. Pasiryžti ypatingai mokytis ir tobulinti lietuvių kalbą, informuotis ir informuoti Lietuvos laisvinimo ir lietuviškos kultūros reikaluose. Jausti būtiną pareigą savo žinias perduoti jaunajai kartai, labiausiai - uždegti ją tėvynės meile!

Darbas, pasiryžimas ir viltis turi lydėti mus!

"Tėvų žemė Lietuva, turi būti mūsų širdy visada!" - tai penkių kontinentų jaunimo kongreso šūkis.

Niekad nepamirškime mūsų tautos kankinio Sibire Balio Gajausko išpėjimo: "Gyvename lemtingą amžiaus metą, kada joks krikščionis neturi ne tik prekiauti savo sąžine, bet ir naudotis gyvenimo malonumais. Esame pašaukti aukai ir degimui nakty, ir tokiais turime pasilikti, kol naktis nesišais!" Tai liečia mus visus, tai liečia ir tave, nes esi mūsų tautos dalis. Jei tavo širdis sustos plakusi meile Dievui, Tėvynei, Artimui - mes čia tapsime lavonais! Tu esi skirtas ne mirčiai, bet gyvenimui ir vis gyvesniam gyvenimui.

Gyvenimas Dievui, tėvynei artimui - yra evangelijos dvasia. Ji nėra skautų uniformoje. Kam tampa uniforma per mažą ir meta skautizmą, tas niekad nebuvo skautas, nes neturėjo, nepaveldėjo skauto dvasios.

Brangieji skautai-skautės, jūsų praeitis didinga, bet tai ne šių dienų paguodai, ar dabar- pasiteisinimui. Gyve-

Šis bei tas

Skirpstas

S. Dzikas dėl Taikos ir Laisvės Žygio ir Sovietijos Teismo (Tėv. Žib. nr. 44) ištaria visiems rūpimą klausimą: Kodėl išeivija tiems įvykiams "liko abejinga? Kodėl toks mažas mūsų jaunimo skaičius dalyvavo?" O visa tai būvę labai reikšminga mūsų tautos kovoje prieš okupantą, nes įvykius stebėjo "per 50 spaudos, televizijos ir radijo korespondentų... pirmieji spaudos puslapiai buvo pilni apie juos žinių ir komentarų. Neatsiliko nei televizijos bei radijo programos... Atitinkamai reaguoti Maskva atsiuntė specialią delegaciją, kuri stengėsi savo uždavinį - suniekinti šias baltiečių pastangas - ko geriausiai atlikti. Prisimintina ir isteriška sovietų propaganda, pilna pagiežos ir grasinimų, pradėta dar gerokai prieš tuos renginius. Teismo teisėjais buvo žymūs Vakarų parlamentarai, profesoriai ir valstybininkai. Teisme liudijo žymūs įvairių tautų kovotojai už žmogaus teises, tarp jų 5 lietuviai. Gi išvykos dalyviai buvo baltiečiai, daugiausia jaunimas, lietuvių tik 51 iš bendro skaičiaus. Išeivijos spauda šiais istorinės reikšmės įvykiais nesidomėjo. Tik Tėv. Žiburiai atsiuntė savo specialų korespondentą."

• Šių renginių ruošą kilo iš Pasaulio Baltiečių santalkos (PBS), jos steigėjai ir nariai iš lietuvių - VLIKas, latvių ir estų irgi centrinės organizacijos. PBS veikia jau 20 metų, nemaža bendrų žygių įvykdžiusi. Šį kartą ypač padirbėjo latviai, o mūsų PLB "prie jų ruošos neprisidėjo", net PLJS pirm. G. Grušas atsisakė kooperininko pareigų. VLIKas visą informaciją skelbė ELTOS biuleteniais (visa mūsų spauda gauna!). Tad netiesą sako Dzikas, kad mūsų visuomenė "liko nepainformuota", kad nesidomėjo, tik turbūt tam tikra spaudos dalis tą ELTOS informaciją ignoravo, slopino.

• S. Dzikas klausia, kodėl taip įvyko? Bet pats atskleidžia, kas trukdė lietuviams tinkamai veikti: "Pasaulio Lietuvis" skelbė, kad tai ruošia tik "kažkokia Pasaulinė baltų santalka". Todėl LB įtakoj esanti spauda "retai tuos pranešimus spausdino", dalyko nepopuliarino. Todėl "praslinko ir Europos viešąją opinioniją sukrėtę įvykiai mūsų visuomenės beveik nepastebėti. O gal buvo blogiau?" - įtaria pats Dzikas. Juk dar anksčiau Draugo nr. 195 rašyta išpėjimai: "Kas paskleidė gandus, kad žygis nepasiseks, kad jis nereikšmingas, kad jame nereikia dalyvauti ir nereikia remti?" Taigi matom, kažkas tą užmojį itin stengėsi trukdyti.

• O galutinai yla lenda iš maišo: "Nemalonus incidentas įvykęs Europos liet. studijų savaitės metu gali bent kiek PLB vadovybės nusiteikimus paryškinti. Su maloniu dėmesiu iš klausėm ten keletu išvykos dalyvių entuziastingus išpūdžių pasakojimus ir su nuostaba vartėm krūvas Europos laikraščių su gausybe straipsnių ir nuotraukų, vaizduojančių teismo ir išvykos momentus. Ir kaip apstulbino klausytojus ir ypač jaunus nepaprastų įvykių pasakotojus PLB vicepirmininko pasisakymas: 'Jūs ne pirmi ir ne paskutiniai, kalnų nenuvertėte ir Lietuvos neišvadavot.'" Taip PLB net sėkmingų įvykių vertę bandė paneigti.

• S. Dzikas apie įvykius daro tokias išvadas: tai baltiečių sėkmingiausias bendras pasirodymas tarptautinėje arenoje. Šiaurės Europoje mūsų laisvės bylos reikalai "užpildė laikraščių skiltes ir eterio bangas. Tik mūsų išeivija Amerikoje ir spauda, ypač dienraščiai, neatliko pareigos (išsk. Tėv. Žiburiai)." Pasiruošimo eiga įrodė, kad "esam politiškai nesubrendę, nesugebą tėvynės labai dirbti bendrom jėgom". Gandų skleidėjai ir jų pradininkai esą verti pasmerkimo, o išvykos dalyviai, mūsų jaunimas, atliko tėvynei didelį "patarnavimą ir išgyveno giliausius patriotizmo proveržius", reikšmingus ateities veiklai.

S. Dziko straipsny pateikti faktai išryškina, kas tą trukdymą pradėjo ir skleidė, net Europos studijų savaitę pasiekiant. Tad tik tas veiksnys pasirodė "politiškai nesubrendęs" ir negalįs "bendrą dirbti tėvynės labui", jei ne jo iniciatyva ir pirmenybė. Ir jo įtakoj esanti spauda ELTOS pranešimus pusiau ignoravo. Bet kitoj spaudoj buvo gausiai skelbta ir raginta remti tą žygį. Bet anojo veiksnio sleisti gandai vis tiek daugelį paveikė, kad ir PLJS ta linkme nuėjo - gausiau jaunimo nesutėlkė, nes anot P. Lietuvio, čia rengia tik "kažkokia" santalka, kuri vis tiek Lietuvos neišvaduos...

name dabartį ir turime aiškiai dabarties viziją. Mūsų tauta reikalauja iš tavęs darbų ir didingų darbų. Tau pavyzdžiu yra Lietuvos tikintis jaunimas, kuris gyvena evangelijos dvasia ir yra nepalaužiamas Maskvai!

Kaip gražiai skamba šeštosios tautinės stovyklos daina "... mes Nemuno žemės vaikai skautybei tarnaut pasiryžę... Sujunkim rankas! Mūsų širdys lai dega idėja viena! Te žino pasaulis, lai girdi: Mūs siekis - laisva Lietuva!..." Tad brolis-sesė skaute BUDEK! Ranka rankon į darbą. Pakilk visoj idealo didybėj ir sušvisk savo darbais, kad tavo gyvenimas būtų prasmingas ir kad

tu būtum pasididžiavimas tėvui, motinai, broliui-sesei Lietuvoje ir Sibire, ir Visagaliui Dievui!

Dievui, tau tėvyne ir žmonijai - skiriam VISĄ MEILĘ MUSŲ SIRDZIŲ!

NATIONWIDE INSURANCE
Nationwide is on your side

APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į OBELENIŲ apdraudos įstaigą - 6181 Mayfield Road, Suite 203, Mayfield Hts., Ohio 44124. Skambinti ZENONUI arba SAULIUI (216) 442-6810.

Hamiltono skaučių ir skautų šventėje Vyr. skautininkė S. Gedgaudienė ir Kanados rajono vadeiva dr. A. Dailydė neša mišių auką. Kairėje Tėv. J. Liauba, OFM. St. Ilgūno nuotr.

KŪRYBA IR MOKSLAS

Muzikinių tekstų vertimai

Stasys Santvaras

Žiūriu į rašinio temą ir šypsaisi — tiek daug ten, anot Maironio, "nutikimų, širdžiai malonių" ir nemalonių! Norėčiau, kad ir kiti, kurie šį straipsnį skaitys, taip pat šypsotųsi. Ir baimė neima, kad galiu išgirsti net kandžių klausimų: "Ką gi tas vyras nori čia pasakyti? Turbūt ims girtis?.." Va, tai ir būtų Devintinės!...

Atleiskit, o kodėl nepasigirti, kai į muzikos natas esi įrašęs ne šimtus, o tūkstančius žodžių? (Kad žodis su muzikos nata sutaptų ir dailiai skambėtų — reikia gerokai pavargti). O ne, čia galvą kels ne pasigyrimo puikybė ir ne kiti to pobūdžio kėsiai, čia bus kalbama apie darbus, kurie net mūsų kultūrinėje periodikoje beveik niekad neliečiami. Tuo tarpu muzikinių tekstų vertimai savo esme ir prasme yra tikrai sunkūs ir tikrai sudėtingi darbai. Savo specifika tie darbai labai skiriasi nuo visų kitų meninio pobūdžio vertimų. Dar kiti pusėn pažvelgus, juk ne aš vienas mūsųose tuos darbus dirbu, yra ir daugiau dalyką išmanančių ir telentingų vertėjų.

Muzikinių tekstų vertimus kažkodėl retai kada prisimena artimi draugai, daug dažniau susidomėjimą tais darbais parodo tolimesnėse vietovėse gyvenę tau-

tiečiai, netgi mažai pažįstami žmonės. Ir jų klausimai ne vienu atveju paguodžia, ne vienu atveju net jaudina. Girdi: "Tai kas yra tie muzikinių tekstų vertimai, su kokiom problemom ir su kokiom sunkenybėm vertėjas susiduria?" Kita ar kitas net paglosto: "Reta solistė, retas solistas savo koncertų programon tekstų vertėjo pavardę įrašo, tarsi kitų tautų kompozitoriai savo dainas ir arijas būtų rašę lietuvių kalba. Ar iš tikro muzikinių tekstų vertėjas tokio dėmesio nenusipelno?" Chicagoj vienas bičiulis tiesiog į akis beveik užuojautą pareiškė: "Mačiau, kad buvai operos vaidinime, jie dainavo tavo vertimą, kai pabaigoj visi dalinosi tirštų ir entuziasmingų plojimų šilima, tavęs niekas į sceną nepakvietė, niekas net pirštu tavęs operos žiūrovam neparodė. Ar visam pasauly operų vertėjai šitaip vertinami?..."

Į tuos klausimus (ir daugiau tokių ir kitokių) tegaliu atsakyti irgi tik klausimu: argi dėl to mes rašom ir verčiam, argi ko nors yra verti prabėgančios garbės lašai?.. Be abejo, malonu čia yra tai, kad atsiranda žmonių, kurie savo artimo neapsižiūrėjimus (nedrįsčia sakyti — neteislingumą ar blogą valią) pastebi ir apie juos tikrai jautriai pakalba.

Itin svarbus ir taiklus buvo pirmasis klausimas: "Tai kas yra tie muzikiniai vertimai, su kokiom problemom ir su kokiom sunkenybėm vertėjas susiduria?" Tik į tą klausimą ir bandysiu plačiau atsiliiepti.

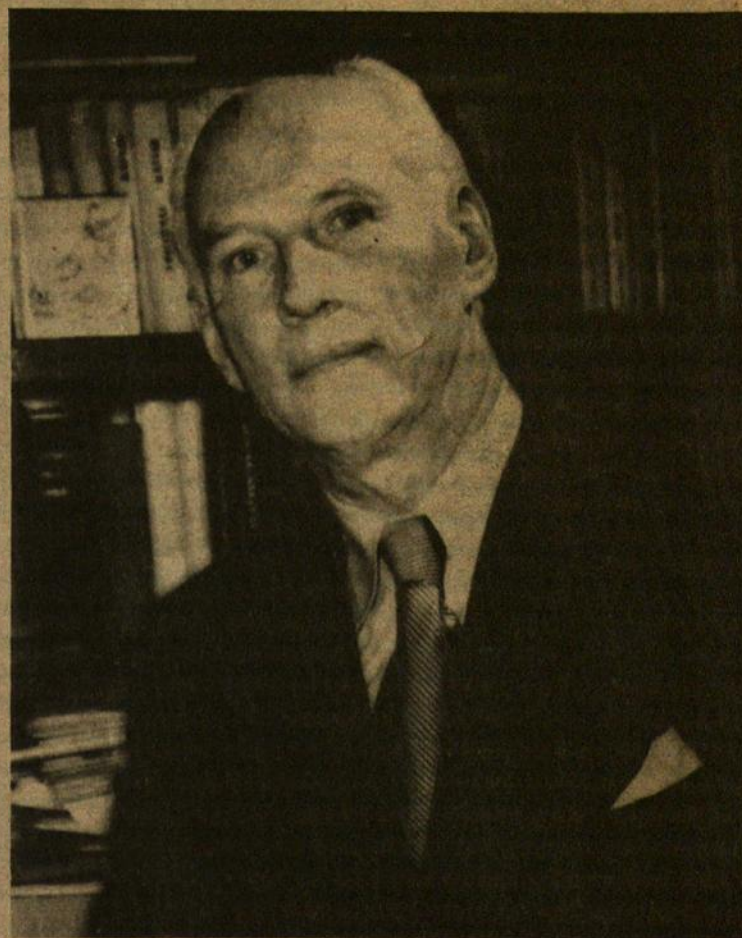
Daugumas tautų jau turi, daugumas jų dar tebekuria savo muzikinę kalbą (drįstu tvirtinti, jog tai yra atskiri kalbos dalykai). Mes, lietuviai, irgi turime nuostabią muzikinę kalbą — tai mūsų liaudies dainų kalbinė muzika! Italiam turbūt negalim prikišti vieno dalyko: išsilaisvinę iš lotynų kalbos, taip pat gražios ir turtingos, savo kalbą jie sukūrė, it labai gražios muzikos gabalą, nuostabiai skambantį aukso lydinį. Nepaisant to, italai lyrinių dramų (libretų) autoriai dar yra sukūrę ir iki šiol tebekuria atskirą it. muzikinę kalbą, kurios skambėjimą dar ir dabar ne vienu atveju išgirstam (žinoma, tai nereiškia, kad ta jų kalba kiekvienu atveju yra ir gera poezija).

Savaimė suprantama, italai puikiai girdi ir kitų kalbų skambėjimą, tų kalbų muziką. Kai jie gan dažnai manęs paklausdavo, kaip skamba lietuvių kalba, aš jiems padainuodavau vieną ar kitą mūsų liaudies dainos posmą, pvz.:

Kam šerei žirgelį,
Kam šveitei kardelį, —
Kur josi, broleli,
Baltas dobilėli?..

Visada į tokį "pasirodymą" sulaukdavau to paties atsakymo su aiškiai girdimu šauktuku: "Che dolce lingua" (Kė dolčė lingua — kokia saldi kalba)! Italų "dolce" — saldi — šiuo atveju reiškia — labai graži.

Muzikinių tekstų dailiu skambėjimu labai rūpinasi ir kitos tautos. Būdingi čia yra prancūzai — gyvojo kalboj jie netaria daugybės savo žodžių galūnių (paskutinių skiemenų), o muzikinėje kalboje tas galūnes taria... Bet kai vieną kartą "Draugo" kult. priede aš pakalbėjau apie muzikinės kalbos būtinumą ir svarbumą, ta proga ir apie mūsų liaudies dainų kalbą, gan greit tame pačiame laikrašty susilaukiau arogantiško ir net užgaulaus atkirčio: vienas mūsų muzikos kritikas (jau miręs, tegu jis miega amžinoj ramybėj, tik ne komp. Vl. Jakubėnas) šauniai padeklamavo: "Santvaras niekus šneka, geram dainininkui jokia muzikinė kalba nereikalinga, jam ge-

Poetas Stasys Santvaras

ras kiekvienos žodis" (ciutuota iš atminties, bet kritiko mintis neiškreipta). Kai tokią išmintį paskaičiau, susiemiau už galvos: oi, oi, oi, koks neklaidingumas ir kokia puikybė, tiesiog laužanti žmonių sprandus!...

Deja, tokie tariamų žinovų išpuoliai griaua rimtą pokalbį apie rimtus dalykus, klaidina laikraščių skaitytojus, gal net įtakoją vertėjus, stabdo to kūrybinio žanro pažangą. Mano asmeniniai patyrimai ir išgyvenimai minimam kritiko pasisakymui yra tobulai atvirkšti: mūsų Operos teatro geriausiam solistam, su Kipru Petrausku prieky, sakinio sklandumas ir muzikalumas, žodžio vieta toj ar kitoj natų linijoje, to žodžio muzika — buvo didžiai svarbūs dalykai, beveik dešimt metų su tais "gero žodžio" jėškojimais man teko susidurti. Tad ir ši rašinio pastraipėlė nelaikytina jokiu pasiteisinimu ar polemika — tai yra tik paryškimas tiesos, kurią ne visi ir nevisuomet prideramai pasveria ir supranta.

(Bus daugiau)

PRISIMINTAS VINCAS KAZOKAS

Lapkričio 3 d. Australijoje buvo paminėtos poeto ir Mūsų Pastogės redaktoriaus Vinco Kazoko mirties metinės.

Bankstowne, Sydnejuje, velionies sodyboje susirinko keliasdešimt jo draugų ir bendradarbių prisiminti poetą ir dalyvauti jo pelenų perkėlime į pastatytą dvistogį koplystulpį, kuris pastatytas toj vietoj, kur a. a. V. Kazokas bedirbdamas sukruto.

Arti koplystulpio pasodintas ir ažuolas, kad jo pavėsy ilsėtusi poeto pelenai.

Koplystulpį padirbo meistras Kazys Belkus. (J)

WANTED EXPERIENCED PLASTIC EXTRUSION OPERATORS Prefer experienced in tubing and rod background. Salary commensurate with experience, excellent benefits. Steady work for qualified personnel. Rotating shifts.

Call 717-866-7871 or apply T & S DENTAL & PLASTICS CO. INC. 52 W. King St. Myerstown, Pa. 17067 (45-1)

HOUSE KEEPER — COMPANION BALA AREA. WEEKENDS ONLY. SLEEP-IN SAT. TIL SUN. P. M. P. O. BOX 313, BALA-CYNUYD, Pa. 19004. (45-47)

GIESMIŲ, DAINŲ IR ARIJŲ VERTIMAI

STASYS SANTVARAS

FR. V. SCHUBERT
WALTER SCOTT

AVE MARIA

Ave Maria! Gėrio pilna,
Pažvelk į mano nuliūdimą,
Paguost gali tik Tu viena,
Priimki kūdikio meldimą!

Per naktį bus ramu ir miela
Nors žmonės dar tebėr pikti;
O Motin, žvelk į mano sielą,
Ateik ir būk manoj širdy!
Ave Maria!

Ave Maria! Tu nekalta,
Kai klaidžioju šią tamsią naktį
Ir žemė po galvų kieta,
Neleiski man vilties netekti!

Leisk rožėm svirt prie Tavo kojų,
Tegu praeis diena graudi!..
O Motin, visa Tau aukoju,
Ateik ir dek manoj širdy!
Ave Maria!

Vokietija, 1945 m.

REMKIME TAUTOS FONDĄ

nes tik nuo mūsų priklauso kiek esame pajėgūs ginti ok. Lietuvos bylą laisvajame pasaulyje.

Neužmirškime LIETUVOS LAISVĖS IŽDO pagerbdami savo artimųjų atmintį ar tvarkydami savo palikimų reikalus.

Jūsų auka TAUTOS FONDUI paremia ELTA biuletenių leidimą 6 kalbomis ir padeda skleisti informaciją apie tikrą padėtį ok. Lietuvoje.

Visos aukos atleidžiamos nuo federalinių mokesčių

TAUTOS FONDAS
LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION, INC.

P. O. Box 21073
Woodhaven, N. Y. 11421

■ Detroito lietuviai

Antanas Grinius

PAMINĖTA LIETUVOS KARIUOMENĖS 67-TOJI SUKAKTIS

Lapkričio 24 d. šv. Antano parapijoje buvo paminėta Lietuvos kariuomenės atkūrimo 67-toji sukaktis.

10:30 val. r. parapijos bažnyčioje klebonas kun. Alfonsas Babonas aukojo šv. Mišias už gyvus ir mirusius Lietuvos karius ir pasakė pritaikintą pamokslą. Mišiose dalyvavo organizacijos su vėliavomis. Auką nešė mjr. Kazimieras Daugvydas ir Vincas Tamošiūnas, giedojo parapijos choras, vadovaujamas muz. St. Sližio.

Akademijs ir meninė dalis įvyko parapijos salėje. Minėjimo programos vedėjas Juozas Leščinskis pakvietė mjr. Kazimierą Daugvydą minėjimą atidaryti ir tarti žodį. K. Daugvydas pasveikinęs rengimo komiteto vardu visus atsilankusius, paminėjo Lietuvos kariuomenės atkūrimo datą ir jos reikšmę Lietuvos gyvenime. Invokaciją sukalbėjo kun. Alfonsas Babonas.

Pagerbti žuvusiems dėl Lietuvos nepriklausomybės, Ona Šadeikienė, mjr. Kazimieras Daugvydas ir kpt. Stasys Šimoliūnas uždegė lietuviškų spalvų tris žvakes. Atsistojimu ir tylos minute pagerbti neseniai mirę Lietuvos kariuomenės kūrėjai savanoris Bronius Tatarūnas ir Anelė Atkočaitienė.

Apie Lietuvos kariuomenę ir jos atkūrimą turiną apžvalgą padarė Ramovės skyriaus pirm. kpt. St. Šimoliūnas, nupasakodamas Lietuvos kariuomenės susiorganizavimą ir jos kovas. Apžvalga buvo įdomi ir ne ilga.

Meninę dalį atliko Detroito moterų vokalinis kvartetas, kurį sudaro Birutė Januškienė, Česlova Pliurienė, Natalija Sližienė ir Aldona Tamulionienė, vadovas Stasys Sližys.

Scenos viename kampe Algis Vaitiekaitis dailininko J. Juodžio paveikslų nuotraukomis ir kitokiais leidiniais pavaizdavo Lietuvos kariuomenės gyvenimą.

Tautos Fondo Detroito atstovybės pirmininkė Eugenija Bulotienė pasveikinusi šventės minėjimo dalyvius, tarė keletą žodžių apie Tautos Fondą, Vliką ir pristatė Detroito T. F. atstovybę, kurią sudaro: pirmininkė Eugenija Bulotienė, vicepirm. Mykolas Abarijus, sekretoriai Lidija Mingėlienė ir Vincas Tamošiūnas, išd. Vladas Staškus, kortotekos vedėja Danutė Petronienė ir nariai Povilas Čekus ir Algis Vaitiekaitis. Danutė Petronienė ir Vla-

das Staškus įteikė atitinkamus pažymėjimus-diplomus aukojusiems Tautos Fondui didesnes sumas: V. Jomantui, B. ir P. Čekams, J. Bartkui, B. Norkūnui, S. ir I. Kauneliams, R. ir K. Ražauskams, M. ir J. Šepečiams ir Vilniaus krašto ir Lietuvių Tautinės sąjungos pirmininkui A. Misiūnui.

Saulius Anužis parodė skaidres ir papasakojo savo išpūdžius iš kelionės Baltijos jūra ir praleistas dienas Kopenhagoje, Stockholme ir Helsinkyje. Jo pasakymu, tai buvo sunki ir varginga kelionė. Rusai bandė visokiomis priemonėmis tą kelionę sutrūkdėti. Laivo kapitonas tiek buvo įbaugintas, kad net Lietuvos, Latvijos ir Estijos vėliavas įsakė nuo borto nuimti. Uždraudė ką nors mesti į jūrą, kad tuo nebūtų paskaityta jūros užtersimu. Visą laiką rusų laivas persekiojo mūsų laivą, turėdome plaukti toli nuo Lietuvos ir Latvijos krantų, tik kiek arčiau buvome prie Estijos ir iš laivo galėjome matyti aukštus pastatus ir šviesas. S. Anužio išpūdžius atsilankusieji su įdomumu iš klausė. Minėjimas baigtas giedant visiems Lietuvos himną.

Rengimo komitetą sudarė: Ramovėnai, talkinami Birutėčių, Kūrėjų Savanorių, Šaulių, dalyvaujant Tautos Fondo atstovybei, Vilniečiams, Tautinės Sąjungos, kultūros klubui ir Dariaus Girėno klubui.

VILNIAUS KRAŠTO LIETUVIŲ SĄJUNGOS P A D Ė K A

Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Centro valdyba bei Sąjungos Spaudos Fondo vadovybė, sėkmingai užbaigę veikalo EASTERN LITHUANIA išleidimo darbus, jaučia pareigą pareikšti viešą padėką tiems, kurių darbas, pastangos, patarnavimai ir aukos pagelbėjo Sąjungai atsiiekti užsibrėžto tikslo.

Tad nuoširdžią padėką reiškiamo redaktoriui dr. Algirdui M. Budreckiui už jo darbą ir vertimų koordinimą. Ačiū vertėjui inž. Eduardui Meilui, Jr. Nuoširdžiai dėkojame Nijolei Baleškaitei - Gražulienei už kalbos peržiūrėjimą ir korektūrų taisymą ir už atliktus knygos apipavidalinimo bei techniškojo redaktoriaus darbus.

Mūsų padėka priklauso dr. inž. Jurgiui Gimbutui už leidimą panaudoti jo rinkinio brėžinius, o dailininkei Zinai Morkūnienei už braižinių ir žemėlapių retušavimą.

Pagaliau, nuoširdus lietuviškas ačiū šio leidinio

MUMS REIKIA NE STEBĖTOJŲ, BET PASIAUKOJANČIŲ KOVOTOJŲ IR RĖMĖJŲ

Fil. Antano Juodvalkio paskaitos santrauka, skaitytos Korp! Neo-Lithuania šventėje Chicagoje 1985 m. lapkričio 9 d.

Lietuvos universitetas Kaune, neatskiriama yra suaugęs su studentų lietuvių ir kitų tautybių organizacijų įsisteigimu ir veikla. 1922 metais vasario 16 d. įsteigus Lietuvos universitetą, tu pačių metų rudenį — 1922 m. lapkričio 11 d. buvo deklaruotas lietuvių studentų tautininkų korporacijos Neo-Lithuania įsisteigimas. Nors karo frontai buvo jau aprimę, bet universiteto aulėse vyko gyvos peštynės tarp svetimtaučių studentų, susirinkusių iš Rusijos universitetų, ir iš žaliųjų kaimo atvykusių, patrijotiškai nusiteikusių lietuvių. Kairieji socialistai ir dešinieji ateitininkai, savo veiklos užuomazgas atsivežę iš Rusijos universitetų stengėsi užimti pozicijas ir patraukti naujuosius studentus į savo pusę.

Savo žemėje, savame universitete įsisteigusi Korp! Neo-Lithuania, rado gyvą pritarimą studijuojančio jaunimo tarpe ir augo narių skaičiumi ir plėtė veiklą. Neo-Lithuania buvo pirmoji lietuvių studentų korporacija įsivedusi spalvas ir ženklus. Kairiųjų ir dešiniųjų sambūriai nepalankiai sutiko Neo-Lithuanijos įsisteigimą ir skelbiamas idėjas, nes juto ateinančią konkurenciją.

Šiandieną mums sunku suvokti, kiek pastangų ir pasišventimo parodė ano meto lietuviai šviesuoliai, siekdami lietuvių tautą išlaisvinti iš politinės, kultūrinės ir ekonominės vergijos. Jei tikima stebuklais, tai lietuvių tautos prižadėnimas ir iškovojo Lietuvos valstybinės nepriklausomybės, buvo tikras stebuklas. Nors Lietuvos nepriklausomybė savanorių krauju buvo aplaistyta, bet klas-

mecenatams, tai JAV ir Kanados Lietuvių Fondams, lietuviškos organizacijos ir finansinėms institucijoms bei paviniams aukotojams, kurių piniginės paramos dėka Sąjungos veiklas EASTERN LITHUANIA įsiriavo į lietuviškos išeivijos leidinių grandį.

Dėkingi

Albertas Misiūnas
VKL S-gos Centro
Valdybos Pirmininkas

Eugenija Bulotienė
VKL S-gos Spaudos
Fondo Vadovė

tingojo pietų kaimyno Lenkijos, pasalinioško puolimo pasėkmėje, netekome trečdalis savo žemių su sostine Vilniumi ir seniausiu universitetu. Jaunutė Lietuvos vyriausybė rūpinosi ne tik krašto apsauga, bet ir kultūrinio gyvenimu. Greta kitų įstaigų, įsteigė Lietuvos universitetą Kaune, kuriam dėstomoji kalba buvo lietuvių. Nors Vilniaus universiteto atšventėme 400 metų sukaktį, bet lietuvių kalba jame rado vietą tik Vilniui prisiglaudus prie Lietuvos.

Kai kam gali kilti mintis, kodėl visa tai pasakojama, nes jau yra istorinė praeitis. Taip, tai yra ilgoka praeitis, bet iš istorijos, iš praeities mes mokomės. Aš ir mano vienamžiai, esame laimingiausi žmonės, nes išaugome, išsimokslinome ir subrendome laisvos tėvynės padangėje. Daugelis spėjo įsijungti į kūrybinį Lietuvos gyvenimą, šviesti ir kultūrinti lietuvių tautą, šimtmečiais svetimųjų niekintą ir alintą. Šis nepriklausomo gyvenimo laikotarpis yra šviesiausias ir reikšmingiausias Lietuvos istorijoje. Niekinta, kankinta lietuvių tauta atgavo savo vietą ir vertę kitų tautų tarpe, o lietuvis tapo savo krašto šeimininku.

Kai pagalvoji, kiek pasišventimo ir pasiaukojimo yra parodę tautos žadintojai, kovotojai prieš prispaudą, prieš lietuvių niekinimą, tai ne veltui Korp! Neo-Lithuania, dar gyvus didžiuosius tautos žadintojus ir valstybės kūrėjus, pakvietė savo garbės nariais. Kiekvienas kviečiamųjų kvietimą priėmė. Jų buvo septyni, rašytojas, redaktorius, publicistas kan. Juozas Tumas-Vaižgantas (1869-1933, išrinktas 1924), tautos patriarchas, Aušros leidėjas dr. Jonas Basanavičius (1851-1927) išrinkt. 1924), valstybininkas, redaktorius Bronius Kazys Balutis (1879-1967, išrinktas 1924), rašytinė lietuvių kalbos tėvas, prof. Jonas Jablonskis (1860-1930, išrinktas 1925), publicistas, redaktorius, teisininkas, Lietuvos prezidentas Antanas Smetona (1874-1944, išrinktas 1927), Lietuvos atgimimo dainius, prof. prel. Jonas Mačiulis-Maironis (1862-1932, išrinktas 1929). Jie visi yra labai daug nusipelnę visai lietuvių tautai ir tautinei srovei. Garbės narių veikloje Korp! Neo-Lithuania ieško savo darbams kelrodžio ir didžiuojasi turėdama savo tarpe. Jų darbai lietuvių tautai yra geri pavyzdžiai šiandieniniam mūsų gyve-

nimui. Jei atiduosime lietuvių išlaikymui bent dešimtą dalį, kiek jie yra atidavę praeityje, tai būsime savo paskirtį atlikę.

Visa tai prisimenam šiandien, švenčiant Korp! Neo-Lithuania 63-jų metų veiklos sukaktį ir 30 metų nuo organizuotos veiklos išeivijoje, atgaivinimo (suvažiavimas įvyko 1955 m. liepos 2-3 d. d. Toronte). Mes didžiuojamės nepriklausomybės šviesiu laikotarpiu, lietuvių žmogaus vertės atstatymu, lietuvių lygiaverčių įvedimu į kitų tautų tarpą, išugdytu pasitikėjimu saviimi, bet atsirado žmonių, kurie atsiminimų forma bando suteršti tą šviesų valstybinio gyvenimo laikotarpį.

1930 metų švietimo ministerio potvarkiu buvo uždarytos gimnazijos visos moksleivių ideologinės organizacijos, išskyrus skautus, o ne vien tik ateitininkų, kaip rašo A. Masionis. Gimnazijose gražiai veikė ir plėtėsi Jaunosios Lietuvos draugovės, nors neturėjo iš valstybės išdo apmokamų kapelionų ir klebonų, kaip ateitininkai. Vyriausybės potvarkis palietė tik moksleivius, bet laisvę paliko studentams ir miesto bei kaimo jaunimui. Vyriausybės galvojimas buvo logiškas, nes reikėjo leisti vaikams - jaunuoliams subręsti ir patiems apsispręsti kokia ideologinei grupei norėtų priklausyti.

Kad suprasti ano meto Lietuvos vyriausybės politinę veiklą, reikia pasiskaityti tik ką iš spaudos išėjusį, istoriko Jono Švobos veikalą "Seiminė ir prezidentinė Lietuva". Tai pirmas istorinis veikalas, aptariąs visą nepriklausomos Lietuvos gyvenimą. Kritikai ir čia ras kai kurių trūkumų ir nepakankamo įžvalgumo vienai ar kitai veiklai, bet tai nemažins veikalo vertės ir reikšmės.

Atleiskite man už nukrypimą nuo temo ir per plačią įžangą, bet manau, kad vyresniesiems bus nupūstos užmaršties dulkės, o jaunesniesiems, neskaitantiems lietuviškų knygų ir istorinių veikalų, nors prabėgomis buvo proga susipažinti su lietuvių tautos prisikėlimu ir Korp! Neo-Lithuania įsteigimu. Lietuvių tautos atgimimas, valstybės kūrimas ir tautos švietimas bei kultūrinimas yra tarp savęs taip tarpiai susiję, kad sunku vieną nuo kito atjungti. Kolegos neolituanai aktyviai dalyvavo valstybės kultūrinėje veikloje.

Jūsų, jaunieji kolegos,
(Nukelta į 7 psl.)

MUMS REIKIA NE STEBĖTOJŲ, BET...

(Atkelta iš 6 psl.)

uždavinys ir pareiga tas tautos dvasines vertybes išlaikyti ir perduoti savo vaikams. Tiek aukų atidavusi tauta negali žūti.

Lietuvių tauta tebėra nepalaužta ir rodo nepaprastą atsparumą rusų raudonajai okupacijai. Tą rodo tikinčiųjų kova už teisę išpažinti tikėjimą, tą mato me iš gausios pogrindžio spaudos, girdime nubaustųjų šauksmą iš tolimųjų Sibiro gulagų. O ką mes darome? Ar išnaudojame visas aplinkybes padėti kovojančiai tautai, ar paremiame pavienius kovotojus, už pagrindines žmogaus teises? Mūsų įnašas nėra pakankamas, mūsų parama per maža. Vyresnieji buvo labai jautrūs ir dosnūs pavergtos tautos reikalams, bet to negalima pasakyti apie jaunesniąją kartą. Vyresniųjų skaičiui mažėjant, atsiranda daugiau ir iš jaunesniosios kartos kolegų, kurie jungiasi į lietuviybės išlaikymą ir Lietuvai laisvės atgavimą. Tai džiūgūs reiškiniai. Reikia, kad visa jaunuomenė, o ypačiai neolituanai jungtųsi bendrą darbą. Nemokėdami lietuvių kalbos, neskaitydami lietuviškų laikraščių ir knygų, neišlaikysime lietuviybės. Todėl pastangos leisti anglų kalba informaciją lietuvių kilmės amerikiečiams, gal ir yra geras būdas pritraukti prie lietuviškų reikalų rėmimo, bet neprisideda prie lietuvių kalbos išlaikymo. Kiek mums naudos iš milijono lietuviškos kilmės žmonių, kai lietuviškoje veikloje tedalyvauja tik dešimt tūkstančių ar mažiau.

Rusiškasis komunizmas jau 45-ris metus naikina tautą, kultūrą, papročius, viską apvilkdamas raudona skraite. Nors knygos spausdinamos lietuvių kalba, bet jose nieko nėra tautiško, o viskas skiriama socializmo ugdymui. Tik čia parašyta lietuviška knyga, laikraštis ar žurnalas, dar primena mums mūsų paskirtį ir įsipareigojimą. Tad skaitykime ir remkime lietuvišką laikraštį ir knygą, nes be jų lietuviybės neišlaikysime.

Mums reikia ne stebėtojų į lietuvių pastangas atgauti Lietuvai valstybinę nepriklausomybę, bet pasiaukojančių kovotojų ir rėmėjų.

Sveikindamas jaunuosius kolegas įsijungus į Korp! Neo-Lithuania eiles ir darbą Pro Patria, tikiu, kad jų savanoriškas apsisprendimas padės išlaikyti lietuviškumą ir paskatins kitus dirbti Lietuvos išlaisvinimui.

Vivat, crescat, floreat Korp! Neo-Lithuania.

Iš Dirvos sukaktuvinio leidinio (6)

Pirmieji septyni Dirvos dešimtmečiai

Nors bylinėtis neteko nei Dirvai nei Vilties draugijai, tačiau gyvenime vis išskildavo atvejų, kad prisireikdavo joms teisinės pagalbos. Per daugelį metų joms mieliai talkininkavo teisininkai Julius Smetona, Algis Širvaitis ir ypač dabartinis jos teisinis patarėjas Povilas Chalko. Jis su Dirva susirišo dar red. K. S. Karpiaus laikais, kada jis, tuo metu mokėsis aukštesniojoje mokykloje, popiečiais ir vakarais atlikdavo pagalbinius darbus rinkykloje ir spaustuvėje.

Spaustuvės, administracijos ir ekspedicijos talkininkai

Ši apžvalga būtų nepilna, jeigu joje nepaminėtume mažai kieno pastebimų laikraščio talkininkų, kurie per keletą dešimtmečių viename ar kitame laikotarpyje yra talkinę, atliekant technikinį spaustuvės, rinkyklos, ekspedicijos ar administracijos darbą. Nuo jų atsidėjimo labai daug priklausė sklandus laikraščio išbaigimas ir laiku prenumeratorius pasiekimas. Štai jie:

Povilas Chalko, Kenneth Mog, E. Rastenienė, J. P. Nasvytis, A. Laikūnas, V. Muliolis, A. Muliolis, N. Gaidžiūnienė, P. Dabrila, V. Orintas, V. Kizlaitis, V. Ignas, P. Rėkus, K. Gaidžiūnas, G. R. Jasiukynaitė-Gaidžiūnienė, A. Rukšėnas, D. Orantaitė, J. Karaliūtė-Mitalienė, N. Maželienė, M. Marcinkevičienė, V. Braziulis, E. Petkevičius, P. Mainelis, A. Raulinaitienė, S. Juozapaitienė, S. Gedgaudienė ir kiti.

Pastebėtina mūsų administratore Sofija Juozapaitienė, Dirvoje dirbanti nuo 1968 metų.

Nuo 1961 m. sutikslinus piniginę atskaitomybę, Vilties draugijos (tuo pačiu ir Dirvos apyvartos) sąskaitybą yra vedę: Andrius Mackevičius, Vaclovas Vinclovas ir Vincas Juodvalkis, o daugelį metų po jų ir dabar — Jonas Kazlauskas.

Dirvos novelės konkursas

Per ištisus dešimtmečius Dirvos redaktoriai savo ypatingą dėmesį skyrė mūsų originalios grožinės literatūros kūrybos skatinimui. Šiai kūrybai skelbti jos puslapiuose visada būdavo skiriama apskiai vietos. Tačiau paskutiniame dvidešimtmetėje, išskirtinai minėtino mecenato Simo Kašelio dėka, Dirva gali džiaugtis, pajėgdama kasmet vykdyti novelės konkursą. Jo teisėjų komisija, ligi šiol kasmet sudarinėta vis kitoje vietoje, gaudavo tarp dešimties ir dvidešimties rankraščių, iš kurių atsargiai atrinkdavo premijuotiną. Lengva sumesti, kiek per tą laiką originaliomis novelėmis praturtėjo mūsų grožinė literatūra išeivijoje. Tiesa, ne visos konkursui sukurtos novelės pretenduoja į išliekančios reikšmės literatūrinius kūrinius, tačiau gražus derlius lieka ir jas atmetus. Čia ir išryškėja mecenato nuopelnas, iš tikrųjų didesnis, negu paviršutiniškai atrodo.

Pradžioje mecenatas Simas Kašelis skyrė 250 dol. premiją atrinktai novelei, 1968 m. ją pakėlė

iki 500 dol., o netrukus po to iki dabar — 600 dol. Prieš kurį laiką šį nuostabų vieno asmens dosnumą pastebėjo Chicagos amerikiniai laikraščiai ir paskelbė apskaičiavę, kad S. Kašelis pagal savo kuklų valandinio darbininko uždarbį labdarybei esąs įteikęs proporcingai daugiau negu filantropais pasigarsinę amerikiečiai milijonieriai. Tai darydamas, jis paauskotos sumos nenusirašęs nuo pajamų mokesčio, nereikalaujamas ypatingos reklamos ar pagarbos, pagal savo išmanymą siekdamas atsisteisti už tai, ką jam vaikystėje suteikė jo tėvai, o jaunystėje lietuviška mokykla ir, kartojant jo žodžius, nepriklausoma Lietuva.

Iki šiolei Dirvos novelės konkursą yra laimėję šie mūsų rašytojai: 1963 m. J. Gliuda už novelę "Lošėjų ratelis".

1964 m. A. Mironas — "Santa-ka".

1965 m. A. Mironas — "Po laivu".

1966 m. V. Alantas — "Viskas galėjo ir kitaip susiklostyti".

1967 m. V. Alantas — "Ugly Lithuanian".

1968 m. J. Gliuda — "Žaizdre" (I prem.) ir A. Mironas — "Alytis" (II prem.).

1969 m. J. Gliuda — "Šalia milžinų".

1970 m. premija nebuvo paskirta.

1971 m. A. Balašaitienė — "Raudonas automobilis".

1972 m. R. Spalis — "Išrišimas".

1973 m. P. Orintaitė — "Gandvytis".

1974 m. B. Pūkelevičiūtė — "Kaip Arvis išėjo į žmones".

1975 m. V. Alantas — "Karalaitė Gaudimantė".

1976 m. B. Pūkelevičiūtė — "Grįžimas".

1977 m. M. Tūbelytė — "Susitikimas".

1978 m. V. Alantas — "Šachmatų partija su giltine".

1979 m. V. Ūselienė — "Miko žygis".

1980 m. V. Alantas — "Mėnesienos siuita Baublio paunksmėje".

1981 m. A. Kairys — "Vaidilutė".

1982 m. novelės premijavimo vietoje mecenatas Simas Kašelis paskyrė 2,500 dol. romano premiją Aušros laikraščio šimto metų sukakčiai pagerbti. Romano konkursą laimėjo rašyt. V. Alantas savo kūriniu "Aušra Paliūnuose".

1984 m., konkurso komisijai nesulaukus premijuotinos novelės, premija nepaskirta.

Čia tektų pastebėti, jog S. Kašelis yra pasiryžęs Dirvos novelės konkursą globoti, kol jis būsiąs gyvas. Tad linkėkime jam sulaukti dar daug daug darbingų metų — Dirvos garbei ir mūsų kūrėjų paskatai.

Rinktinių knygų leidimas ir mecenatai

Greta Dirvos laikraščio knygos pradėtos leisti dar tais laikais, kada redaktoriūmi-leidėju buvo K. S. Karpis. Su mažomis išimtimis jis leisdavo savo parašytas knygas.

Nors jos dažniausiai būdavo prieš tai spausdinamos laikraštyje ir vėliau, panaudojant tą patį rinkinį, pasirodydavo knygų forma, tačiau, anot K. S. Karpiaus, knygų skaitytojai mieliai pirkdavo, skaitydavo dar kartą ir jomis papildydavo savo privačius knygų rinkinius. Dar ir šiandien ne pas vieną senosios kartos ateivį galima užtikti anais laikais Dirvos leistų knygų.

Įsigijus savo spaustuve, buvo netrukus atgaivintas rinkinių knygų leidimas, vykdomas dabar ir numatomas tęsti ateityje.

Išleistų knygų sąrašą minėtinos: Alės Rūtos Kelias į kairę; B. Armonienės Palik ašaras Maskvoje; J. Gliudos Agonija, Simas; R. Spalio Alma Mater, Rezistencija, Mergaitė iš geto, širdis iš granito, Auksinio saulėlydžio gundymai; St. Rūkienės Vergijos kryžkeliuose, Grįžimas į laisvę; V. Alanto šventaragis (du tomai); P. Orintaitės Erelų kuorai; A. Geručio P. Klimo monografija; Br. Railos Vaivos rykštė ir kt.

Knygų leidimą žymiai palengvino mecenatai, skirdami paramą knygoms leisti. Toji parama kiekvienu atveju leido knygos tiražą padidinti, kad ji naujesiems skaitytojams būtų įmanoma įsigyti ateityje, kada įprastinis tiražas normaliai jau būtų išpirktas. Vilties leidyklos knygų mecenatais minėtini ir prisimintini buvo dr. Juozas Dauparas, ALTS St. Louis skyrius, dr. Vytautas Dargis, pulk. Donatas ir dr. Gina Skučai, dr. Vladas Bložė, Lietuvių Fondas — visi davę po 1,000 dol. J. Jurevičius ir L. Žurnalistų S-gos valdyba Chicagoje — po 500 dol. ir daug kitų, aukoję mažesniais sumomis.

Šia proga negalime užmiršti ir J. Čėsno, kuris davė 1,000 dol. 1962 m. vykdytam Dirvos romano konkursui finansuoti. Ta premija buvo įteikta rašyt. Alei Rūtai už jos kūrinių Kelias į kairę.

Čia turėtume prisiminti dar porą mecenatų. Vienas jų buvo Kostas Ramonas, 1983 m. finansavęs Br. Railos knygos "Kitokios Lietuvos ilgesys" išleidimą — autoriaus honorarą ir spausdinimo bei knygrišyklos išlaidas. Antrasis yra ALT Sąjungos Detroito skyrius, 1985 m. padengęs visas savo skyriaus nario J. Švobos parašytos knygos "Seiminė ir prezidentinė Lietuva" leidimo išlaidas. Savo knygą autorius dedikavo a. a. Juozo Tamošiūno atminimui. Prieš keletą metų miręs velionis tūkstantinėmis sumomis iš savo testamentinio palikimo apdovanojo daugelį Detroito organizacijų, neaplenkdamas ir Dirvos laikraščio. Gauto palikimo dalį Detroito tautininkai dabar panaudojo savo mirusio nario a. a. J. Tamošiūno atminimui prasmingai įamžinti. Neteko girdėti, kad kuri kita palikimo dalį gavusi organizacija būtų savo geradarį gražiau pagerbusi ir įamžinusi.

Šią reikšmingą Dirvos sukaktį paminėti buvo susirūpinta jau praėjusiais metais.

(Bus daugiau)

'Antras Kaimas' Bostone

Yra psichologų, kurie tvirtina, kad satyra, humoras ar kuris kitas šypsena žadinantis menas nėra primtinis "tauriai lietuvių asmenybei", nes jis tik iškreipia įgimtą rimtą mūsų tautos veidą. Juk esą kur jūs matėte bent vieną kurio nors mūsų kunigaikščio, prezidento ar net menkesnio istorinio asmens portretą, kuriame tas mums atstovaujantis modelis šypsojosi? Visi jie yra ne tik tai rimti, bet vešliau barzdotieji net ir grėsmingai rūstūs. Be to, mumyse įsidięsiai juokui panieką liudija ir tokie per amžius išlikę mūsų gyvosios kalbos posakiai, kaip — "juokų darbas", "nebūk juokdarys", "nesijuok, nes reikės verkėti", o lengvai prakikendinama mergelė pravarždžiuojama "tiriute".

Na gal šie mūsų charakterio tyrinėtojai per daug ir neklysta, nes Lietuvoje tiek seniau, tiek ir dabar satyrą kartais tekdamo ir dar tenka trumdyti net administracinėm priemonėm, kad ji nepagraužtų valdžios pamatų, nepažeistų vienos ar kitos ideologijos principų ir nesubliuškintų autoritetingo žmogaus orumo. Šią tradicinę rimtį gal dalinai praradome tik išeivijoje, kur jau niekas nieko nebijo, niekas nieko negerbia ir nieko nėra švento, išskyrus pinigus. Taigi gal tik dėl tokio "moralinio atlydžio" čia jau daugiau nei dvidešimt metų išliko gyvas ir mūsų satyros teatras "Antras kaimas", kai kiti dramos vienetai, garsiai pasiskardėję, palieka "Alkos" archyvui tik pageltusias savo programas ir jose įamžintas vaidintojų pavardes. Bet turbūt dar svarbesnė šio satyros kolektyvo gajumo šaknis yra jo "Tėvas ir Mokytojas" ar tik mažosiomis raidėmis nusižeminusiais pasirašas "prievažda" algirdas titas antanaitis, kuris, tarsi vėlnio apsėstas, dar vis nenurimsta čionykštėse mūsų atkylančiose, nemiegodamas ir nepagirioldamas rankioja ir inscenizuoja mūsų visuomenės ydas, gundo į tą piktadarbį rašytojus bei kitus plunksneivus ir sugėba išlaikyti neišsikrūsi scenos meile apsvaigintų jaunų tikinčiųjų būrelį. Ir tebūnie garbė jiems visiems.

Taigi tas apsėstųjų kolektyvas, Lietuviško s i o s Skautybės Fondo pakvies-tas, š. m. lapkričio 16 d. jau trečią kartą apsilankė ir Bostone, čia ir vėl jau trečią kartą skaudžiai įžeisdamas ne vieną gausiai susirinkusios publikos abso-lučiai dorovingą tautietį. Todėl tikiu, kad gal geriausia šios "Antrojo kaimo" velniavos recenzija ir bus

toji įskaudintųjų nuomonė, nes šie žiūrovai visą vaidinimą jautriausiai išgyveno ir giliausiai įsisąmonino. O suglaustai tariant, ji yra tokia:

"Antrojo kaimo" marga-me repertuare nėra nieko, kas tiesiai, aiškiai ir įsakmiai kreiptų mūsų mintis į gražią praeitį ir stiprintų kovos dvasią, nes viso spektaklio metu scenoje nematėme jokio herojaus, kuris būtų mūsų sielą nuplieskiantis pavyzdys ir savo žygiais rodytų mums kelią į pergalę ir šviesią ateitį.

Mūsų šventoji lietuviška šeima, kuri, jungtine visų mūsų filosofų galva, sudaro jokių kirvarpų neįveikiamą išeivijos gyvosios lietuviybės šerdį, "Antro kaimo" scenoje yra nuogai išrengta iš marškinių ir pasityčiojimui viešai rodoma beveik su gyvaplaukiais.

Mūsų taurasis lietuviškas jaunimas, būsimieji mūsų visuomenės ir politikos vadai, kurie turės pakeisti vyresniąją kartą, "Antro kaimo" krūmuose be tėvų žinios tik merginėjasi, ne puse lūpų neužsimena jokios mūsų organizacinės problemos, o vaikai, užuot dainavę "Pučia vėjas, neša laivą...", pilsto vienas kitam į ausis smėlį ir vandėnį. Ir taip scenoje neteko matyti nei vieno bernelio dobilėlio ir nei mergelės lelijėlės bei grėbėjėlės, kurie galėtų žavėti bent gausiai susirinkusius skautus.

Be to, mūsų pilgrimai, "A. K." nuomone, nuvykę į šventąją Romą, nepakelia tenai akių nei į istorinius griuvėsius ir nei į bažnyčių bokštus, o žvalgydamiesi pažeme į praeivių kojas, iš ekskursijos parsiveža tik panaujintas nuodėmingas mintis ir padirgintus senus geidulius. Baisu. Ir tai dar ne viskas.

Kai mes džiaugiamės savo kultūrine veikla, didžiuliam kasmet premijuojamais vis vertingesniais literatūros kūriniais ir pasitikime autoritetingų kritikų sprendimais, "Antro kaimo" pastogėje susodinti konkurso komisijos nariai, jų tarpe net ir simpatingas baltaplaukis kunigėlis, pašaipiai apžvelgdami rašytojų ašarom ir prakaitu sukurto literatūrinį lobį, sriubčioja "haiboles" ir užmiega, o pabudę premijuoja paties mecenato autoriaus jiems pakištą po nosim dramą...

Ir dar: nors ir talentingai pavaizduota kažkokio "létakalbio" ir "skystaminčio" karikatūra vis tiek tai buvo mazgotės tėškimas į veidą mūsų intelektualams.

Žinoma, programoje neišvengta ir antitarybinių temų, kažkodėl nepagalvojus apie daromą nemalonu-

mą tiems žiūrovams, kurie rengiasi netrukus sutikti Naujuosius metus Vilniuje. Bet dar blogiau, kad vaidinimo atidarymo kalboje publika buvo provokuojama net chorą pritariamai atsakinėti į "Antro kaimo" agitatoriaus klausimus, neleidžiant nė kiek nuodugnau iškeltą problemą apmąstyti. Aišku, jaunimas, neturėjęs politinės patirties, tai rėkė, kaip replėmis už liežuviu traukiamas, bet kai kurie atsargesni vyresnieji, atsiminę Lietuvoje išgyventus panašius mitingus, kietai sučiaupė lūpas, kad ir vėl entuziastingai neužgirtų tokių šukių, kurių paskui reikia išsižadėti.

Na tiek to. Juokas juoku. Bet jeigu kai kuriuos mūsų tikrovės iškraipymus bei erezijas jauniems žmonėms dar ir galima būtų atleisti, tai jau tikrai nedovanotinas vulgarumas, kai dar prieš programos galą tyčia ar netyčia vienam aktoriui ėmė ir nustumko kelnės... Juk, rodos, ir gerbiamas teatro Prievažda jau iš seniau turėjo žinoti, kad jokiai lietuvių iškiliai asmenybei ir jokioje veikloje kelnės niekada negali nusmukti. Gana. Velniop visą tą jūsų teatrą!

Deja, mano asmeniškai nuomonė nuo čia išdėstytų padorių žmonių priekaištų gerokai skiriasi. Vis dėlto malonu buvo žiūrėti, kaip šias visuomenės nuodėmes gabiai improvizavo ir scenoje ryškino entuziastingi vaidintojai Vida Gilvydienė, Jūratė Jakštytė, Indrė Toliušytė, Eugenijus Būtenas, Edvardas Tuskenis ir Arvydas Vaitkus bei šviesas ir garsus tvarkęs užkulisyje nematomas Jonas Kaunas. Nenorėčiau nė vienam iš jų priekaištauti, kad užmiršo mums nežinomą tekstą, kad viena primadona, sėsdamasi į kėdę, prieš pirmąją žiūrovų eilę per aukštai sukryžavo kojas, kad kitas vos nepasivėlinio persirengti ir išokti į sceną ar kad kur tiems per garsi buvo muzika, nes patiems aktoriams sekundžių tikslumu reikėjo tamsoje perstatinėti baldus, keisti scenovaizdą ir susigraibyti partnerį. O kalbant labai šališkai, tai šiame žvaigždžių ansamblyje Jūratė Jakštytė buvo kometa Halley ir Eugenijus Būtenas — kolektyvo mėnulis. Ir apie tokį spektaklį Lietuvos nepriklausomybės pradžioje išgarsėjęs vienintelis teatro kritikas Praudinas būtų parašęs net patį geriausią savo vertinimą: "Visi buvo savo vietoje". Taigi — ištvėrmės ir sėkmės iki kito karto!

A. G.

PROTOTYPE
Metal fabricating, flat stock, capable of making tooling to form metal prototype and short run parts. Experience required.
Tec-3 Prototypes Inc.
(313) 463-4000
(38-46)

LIETUVOS KARIUOMENĖS SUKAKTIES MINĖJIMAS

Lietuvos kariuomenės atkūrimo 67 metų sukaktis Bostone labai gražiai ir didingai paminėta lapkričio 24 d.

Minėjimas susidėjo iš 3-jų dalių. Pirmojoje dalyje Laisvės Varpo radijo valandėlės vedėjas Petras Viščinis montaže kalbėjo apie kariuomenės reikšmę ir ką ji davė Lietuvai — nepriklausomybę.

Antroji dalis vyko šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje So. Bostone. Mišias už žuvusius dėl Lietuvos laisvės atnašavo ir pamokslą pasakė kleb. kun. Albertas Kontautas. Per Mišias labai gražiai giedojo Toronto vyrų virš 40 asmenų choras "Aras", vadovaujamas solisto-dirigento Vaclovo Verikaičio. Organizacijos dalyvavo su vėliavomis.

Trečioji dalis vyko So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos salėje. Čia minėjimą pradėjo ramovėnų Bostono skyriaus pirm. Jonas Starinskas. Jis pakvietė inž. Juozą Stašaitį vadovauti programai. Buvo įneštos vėliavos, sugiedota Lietuvos ir Amerikos himnai. Kun. A. Kontautas sukalbėjo maldą. J. Stašaitis kiek daugiau kalbėjo apie šaulius ir bendrai apie karius, kurie dirba tėvynės gynimui ir apsaugai. Tada buvo iškviesti savonoriai-kūrėjai: Stasys Griežė - Jurgelevičius, Juozas Liutkonis ir rašytojas Stasys Santvaras ir kiekvienam buvo prisegta po baltą gėlę. Buvo paminėtos Sibiro kankinės Elena Juciūtė ir Ona Mileikienė, bet jos negalėjusios atvykti. Tada Vokietijos nacių kankinti ir kalinti po grindžio veikėjai: Povilas Žičkus ir inž. Jonas Vasys. Jiem irgi buvo prisegta po baltą gėlę.

Buvo iškviesti du Brocktono Martyno Jankaus šaulių kuopos nariai, kuriems J. Stašaitis įteikė šaulių sąjungos išeivijoje ordinarus už jų veiklą Brocktono šaulių kuopoje.

Prelegentas Lietuvos karo veteranas Jonas Rūtenis kalbėjo apie karių pareigas ir aukas.

Meninėje programos dalyje Toronto vyrų choras "Aras" buvo didžioji ir gražioji minėjimo dalis.

Tai buvo vienas iš gražiausių Lietuvos kariuomenės švenčių minėjimų Bostone. Rengėjai nepasibijojo išlaidų atkviesti tokį didelį choras iš Kanados, kuris nepaprastai gražiai atliko meninę programą. Už visą šį minėjimą didžioji padėka tenka ramovėnų Bostono skyriaus pirmininkui Jonui Starinskui, sekretoriui Antanui Andriulioniui ir ižd. Martynui Dapkui. Jie su-

rengė minėjimą, kokio senai neturėjome.

MIRĖ INŽ. RIMAS KAROSAS

Lapkričio 21 d. staiga mirė inž. Rimas Karosas. Vokietijoje, Augsburgio tremtinių stovykloje jis baigė gimnaziją, o atvykęs su tėvais, broliu ir seserimis į Ameriką, Northeastern universitete Bostone baigė inžinierijos mokslus. Dalyvavo Korėjos kare, o grįžęs iš kariuomenės dirbo Thayer Scale bendrovėje. Rimas Karosas buvo tos bendrovės viceprezidentas. Yra užpatentavęs net 18 išradimų.

Nuliūdime liko: žmona Birutė, sūnus Algis, dukterys Daina ir Rūta, motina Felicija, brolis Gintaras, sesuo Giedrė Budreckienė su šeima ir visa eilė kitų gimiinių ir draugų.

• Gruodžio 15 d. 4 val. p.

p. So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos salėje Lietuvių Moterų Federacijos Bostono klubo rengiama tradicinė Kalėdinė vakaronė. Programą atliks solistas Benediktas Povilavičius, muz. prof. Jeronimas Kačinskas ir aktorė Aleksandra Gustaitienė.

CARBIDE CUTTING TOOL SPECIALIST

Previous experience preferred.

FERNDALDE MI. AREA

STERLING SUPPLY CO.

Ask for BILL CROSS

313-546-3395

Mon.- Fri., 8-5

(45-48)

DRIVERS

SHAFFER TRUCKING Regional Division

We are looking for more good drivers to increase the size of our Eastern Regional Division. Some loading & unloading. Home on weekends. We have just improved our drivers pay scale and we also have an excellent incentive program. If you are at least 23 years of age and have 100,000 miles of accident free driving experience, and if you are interested in growing with us, contact Mr. Gary Whistler, 717-766-4708.

DENTAL TECHNICIANS

DENTURE DEPT. CAST PARTIAL DEPT. Positions available for denture finisher and cast partial waxer. Must be well experienced and quality oriented. If you are looking for job security, top salaries with company benefits, contact our full-service ultra-modern lab now for an interview. Call 201-363-3827.

WAREHOUSE — SHEAR ROOM

Minimum 5 years experience steel warehousing & shearing. Apply in person Mon.-Fri. 9 A.M.-11 A.M.

CLEPRI INC.

6800 UNION AVE.

CLEVELAND, OHIO 44105

(54-57)

Tautinės sąmonės išlaikymas išėivijoje...

(Atkelta iš 1 psl.)

V. Kamantas savo žodyje priminė PLB paskirtį ir reikšmę, ruošiamus jaunimo kongresus, lietuvių dienas, dainų, tautinių šokių bei sporto šventes, leidžiamą Pasaulio lietuvių ir kitus renginius, prisidedančius prie tautinės sąmonės išlaikymo ir ugdymo jaunimo tarpe. Ši mokslinė konferencija sušaukta paieškoti paveikių būdų išlaikyti ar bent sustabdyti lietuvių jaunimo nutautėjimą.

Pirm. B. Juodelis perdavė šiltą sveikinimą gen. konsulės Juzės Daužvardienės, negalėjusios asmeniškai dalyvauti. Be to, žodžiu sveikino PLB valdybos vicepirm. švietimui ir tautiniam auklėjimui, Birutė Jasaitienė, PLB valdybos vicepirm. kultūriniais reikalais Milda Lenkauskienė, JAV LB Krašto valdybos vicepirm. ir kultūros tarybos pirm. Ingrida Bublienė, Kanados LB švietimo komisijos pirm. Vytautas Birietas, Australijos LB Krašto valdybos vicepirm. švietimui ir kultūriniais reikalais Janina Vabolienė, Skautų sąjungos (brolijos, seserijos ir akademinio skautų sąjungos) tarybos pirm. Petras Molis. Žodžiu sveikinimus perskaitė sekretorė Vilija Kerelytė.

Pirmoji konferencijos sesija prasidėjo pasaulio lietuvių anketos duomenų analize, moderuojant dr. Tomui Remeikiui. Duomenys paimiti iš 860 anketų (456 vyrų ir 404 moterų). Anketos komisijos pirm. kun. dr. Kęstutis Trimakas pranešė, kad anketos dar tebegrįžta ir pateikiama analizė nėra pilna. Praeis dar daug laiko kol bus išanalizuoti visi anketos duomenys. Pradžiai davė palyginimą kai kurių klausimų įvairiuose kraštuose. Dr. Jolita Kisie-

liūtė-Narutienė pateikė duomenis apie užsiągažavimą lietuvių tautai, pagal kraštus ir amžiaus grupes, o dr. Dalia Katiliūtė-Boydston — mokyklų vertinimą.

Išėjus ir perviršijus skirtą laiką, klausimams ir diskusijoms nebeliko vietos.

Po pietų pertraukos, kon-

Birutė Jasaitienė, PLB valdybos vicepirm. švietimui ir tautiniam auklėjimui.

Australijos LB švietimo ir tautinio auklėjimo komisijos pirm. Janina Vabolienė sveikina konferencijos dalyvius.

J. Tamulaičio nuotr.

Vyriausieji Lietuvių Skautų Sąjungos vadovai, dalyvavę PLB mokslinėje konferencijoje lapkričio 23-24 d. Chicagoje. Iš kairės: LSS Brolijos Vyr. skautininkas Kazys Matonis, LSS Tarybos pirm. Petras Molis, LSS Seserijos Vyr. skautininkė Stefa Gedgaudienė ir ASS vadijos pirm. Kęstutis Ječius.

J. Tamulaičio nuotr.

ferencija prasidėjo nustatyto laiku. Antroje sesijoje buvo kalbama apie tautinį identitetą socialinių mokslų šviesoje, moderuojant dr. Inai Užgirienei.

Dr. Rimas Petrauskas, dirbęs Kanados katalikų švietimo ministerijoje, kalbėjo apie "Tautinio identiteto vystymąsi psichologijos teorijų šviesoje". Palietė tautinių vertybių įsisavinimą, kultūrą, kalbą, papročius, tautinį charakterį, aplinkos įtaką. Lietuviai yra protingi, nuoširdūs, atlaidūs, religingi, ištikimi. Tautinis identitetas pačių žmonių išryškinamas, apsprendžiamas, bet neperduodamas.

Dr. Vytautas Černius, profesorius, psichologas, kalbėjo apie "Akultūrizacijos teoriją ir vėliausius tyrinėjimų duomenis". Gyvenamoji aplinka nepastebimai keičia žmogų, pradedant apranga, namų apyvokos daiktais, baldais, elgsena. Esame apsprendžiami aplinkos, darbovietės. Amerikos lydimio katilas norėjo sukurti naują žmogų, bet nepavyko. Įtaką turi kompeticija — rungtyniavimas, moderni industrija, mišrios vedybos, mokyklos. Tapaty-

bė geriausiai vyksta išlaikyti žydams ir Azijos tautų emigrantams. Kompaktinė gyvenama vieta yra svarbesnė tapatybės išlaikymui, kaip aukštas išsimokslinimas. Dvikalbiškumas nėkenkia gyvenamo krašto kalbai, kaip buvo galvota prieš 20-30 metų.

Po trumpos pertraukėlės, antrąją sesiją tęsė pati moderatorė dr. Ina Užgiriene, psichologė, Clark universiteto profesorė. Kalbėjo apie "Savimonės vystymąsi ir tautiškumą". Savimonė atsiranda ankstyvoje vaikystėje ir plečiasi vaikui augant. Paauglių vaikų poreikiai keičiasi, veržiasi į pirmavimą, žinojimą, formuojasi pasaulėžiūra, domisi savo tautine kilmė.

Dr. Liucija Baškauskaitė, profesorė, aiškino apie "Tautinių mažumų identiteto ribų išlaikymą". Lietuviai turi tikslą, nes priešinasė rusiškam komunizmui. Kodėl norima būti lietuviu, apsisprendžia kiekvienas individualiai. Šeima yra lemiamas veiksnys.

Visi keturi profesoriai kalbėjo ir filosofavo daug ir rimtai, bet nepateikė savo paskaitų išvadų, kurios būtų leidusios lengviau visas pasakytas mintis suvirškinti. Nepsichologams sunku buvo susigaudyti visą dieną sakytomis mintimis. Diskusijų metu, šio simpoziumo dalyviai, pakomentavo vienos kitos pasakytas mintis, o vėliau įsijungė ir klausytojai.

Šeštadienio sesija buvo užsklęsta vakarone, kurios metu įteiktos premijos, jaunimo literatūros konkursą laimėjusiems rašytojams. Vakarone pravedė Vilija Kerelytė, o įvadą padarė PLB valdybos vicepirm. švietimui ir tautiniam auklėjimui Birutė Jasaitienė. Komisijos aktą perskaitė Rima Janulevičiūtė, o mecenatė Rožė Gražina Mainelytė-Jasinskienė įteikė premijas rašytojams: Anatolijui Kairiui ir Andriui Mironui-Norimui. Va-

karonėje dalyvavęs rašytojas A. Kairys padėkojo už premijas ir skatino dažniau skelbti konkursus, kad rašytojai būtų paskatinti rašyti.

Ilgėliau pakalbėjo Lituanistikaos katedros vedėjas prof. dr. Bronius Vaškėlis, skatindamas daugiau stipendijų skirti lituanistiką studentams.

Pedagoginio lit. instituto lektorės Dalios Bylaitienės paruošta programa, kurią atliko instituto studentai: A. Gražytė, A. Kižytė, A. Vitaitė, S. Gudis, M. Katilius-Boystund ir D. Šilas, paskaitydami iš Balio Sruogos dramos "Baisioji naktis".

(Bus daugiau)

OPPORTUNITY FOR PHYSICIAN FP GP

To work and live in a small congenial community. Full/part time. Beautiful Southeast Idaho Valley. Small Hospital, established practice. Salary Guarantee. LET US SET YOU UP. VALLEY HOSPITAL DOWNEY, ID 208-897-5281 collect W. Watkins ADM. (45-47)

EXPERIENCE

OPTIC COPY OPERATOR

Louisville based printing firm has an immediate opening for an experienced 2 or 4 color stripper for second shift. Must be capable of doing camera and contacting related work. Minimum of 4 years experience, no others need apply. Excellent wages & benefits. Apply call or write to: GATEWAY PRESS INC. 4500 Roberts Lane, P. O. Box 32546 Louisville, KY. 40232. 502-454-0431 (45-47)

\$60.00 PER HUNDRED PAID for remailing letters from home! Send self-addressed, stamped envelope for information/application. Associates, Box 95-B, Roselle, N.J. 07203. (39-48)

OPPORTUNITY FOR REGISTERED PHYSICAL THERAPIST to work in Nantucket Island. Full time Physical Therapist position available at a small resort hospital. Salary commensurate with experience and ability. Full benefits, 10 paid holidays, and low rent housing available on temporary basis. Please send resume to: Administrator NANTUCKET COTTAGE HOSPITAL S. Prospect St. Nantucket, Mass. 02554 (43-2)

OPPORTUNITY FOR REGISTERED NURSES to work & live in a small congenial community and a 31 bed certified medicare hospital. Accepting applications for RN's. Good benefits: 10 holidays, 2 weeks vacation after 1 year, hospitalization insurance & retirement plan. Apply or write. Please Call 512-325-2511, Ext. 249 BROOKS COUNTY HOSPITAL 1400 S. St. Mary's Fairbairns, Texas 76355 (46-1)

Dalis klausytojų PLB mokslinėje konferencijoje "Tautinės sąmonės išlaikymas išėivijoje" š. m. lapkričio 24 d. Jaunimo Centre Chicagoje.

J. Tamulaičio nuotr.

Apie Vilnių ir Vilniaus bažnyčias (2)

Kaip jie mus sulenkino

V. Civinskas

Vilniaus vyskupijos ir arkivyskupijos istorijos apybraižoje Br. Kviklys pastebi, kad toks vyskupijos aprūpinimas turtais kažin ar buvo sveikas pačiai vyskupijai ir jos pastoracijos darbiui. Iki 18 a. pabaigos Vilniaus vyskupais buvo skiriami tikrai žymiausių Lietuvos ir Lenkijos didikų šeimų nariai, dažniausiai čia siekė turtų, prabangaus gyvenimo ir bažnytinių bei politinių galių ir mažai besirūpinę religijos reikalais. Jei pirmųjų vyskupų tarpe dar matome vieną kitą lietuvių didiką, tai kapitulų ir tarp aukštesnių dvasiškų tebuvo tik lenkų dvarininkų kilmės žmonės. Lenkai vyskupai ir šiaip dvasiškai lietuviškai nemokėjo ir nesimokė. Krikščionybė jiems buvo 'lenkų religija', kurią žmonėms ir aiškino lenkiškai, nepaisydami, kad tie jų aiškinimų nesupranta. Tie vyskupai lietuviai, kurie dar mokėjo lietuviškai ir suprato, kad be šios kalbos pastoracijos darbas neįmanomas, neturėdami lietuvių kunigų, nedaug ką ir galėjo padaryti. Tokiose sąlygose Vilnius netrukus virto didžiuliu polonizacijos katilu ir tokiu išliko iki mūsų dienų. Ypač padėtis ėmė blogėti 16 a., kai daugelis lietuvių didikų ir namuose pradėjo kalbėti lenkiškai, dažnas ir savo dvarų baudžiauninkus versdamas mokytis lenkų kalbos.

Pagoniškoji Lietuva buvo beraštė - rašo Br. Kviklys. Tuo metu, kai Vakarų Europa jau turėjo 47 universitetus, Lietuvoje nebuvo nei vienos mokyklos.

Pirmoji mokykla Lietuvoje buvo įsteigta prie katedros tais pačiais atmintiniais 1387 m. Joje buvo ruošiami klapčukai, o gali ir žemesnieji dvasininkai. 1522 m. ši mokykla jau buvo triklasė, joje buvo dėstoma retorika, lotynų kalba, muzika, dialektika.

Metai po metų atsirado ir daugiau mokyklų: Eisiškėse, Ziezmariuose ir kitur. 1526 m.

Vilniaus vyskupijoje jau buvo 150 parapijinių mokyklų. 1570 m. jezuitai Vilniuje įsteigė pirmąją kolegiją, kuri 1579 metais virto Stepono Batoro universitetu.

Sios mokyklos buvo labai reikšmingos ano meto Lietuvos gyvenime, ypač universitetas, davęs daug išsimokslinusių ir šviesių žmonių, bet švietimui gimtąją kalbą jos nedavė nieko. Visi dėstytojai buvo lenkai jezuitai, dėstė lotyniškai, tarpusavyje kalbėjosi tik lenkiškai, studentus auklėjo lenkų dvasioje. Cituodamas kun. K. Prapuolienį, autorius pažymi, kad '...nė vienas Vilniaus jezuitas lenkas neišmoko lietuvių kalbos, bet ją išmokęs jezuitas Antanas Arias, ispanas, vyskupo kardinolo Radvilo kapelionas' ir kad 'lietuvių kalba jų (jezuitų, V.C.) gadynėje pasigirdo tik vieną kartą akademijos rūmuose. Tai buvo 1589 m., kuomet karalius Zigmantas III lankėsi akademijoje ir kuomet tarp kitų kalbų jis buvo pasveikintas taipgi lietuviškai. Bet antru kartu karaliui Zigmantui III aplankius akademiją, jo jau niekas lietuviškai nepasveikino'.

O J. Bielinškis yra palikęs taip pat nemažiau pasakanti liudijimą: 'Vilniaus universitetas, kaip 'lenkiška įstaiga', nei nemanė apie lietuvių kultūrinius reikalus, nes per savo 30 metų buvimą (t.y. rusams valdant, V.C.) vos 1823 m. teįstengė išspausdinti lietuviškai vieną vienintelę Nezabitauskio knygutę 'Apie bites'. O savo gyvenimo pabaigoje pavirto par excellence lenkų tautine mokykla ir Rusijos surinktose 'lenkiškose gubernijose' neleido pamiršti 'kad jie yra lenkai'.

Kunigams paruošti vyskupija turėjo savo dvasinę seminariją, kuris savo tendencijomis neapsileido universitetui. Seminarijoje dėstomoji kalba buvo lotynų. Klierikai, gerai nemokėję lenkiškai, nebuvo šventinami į kunigus. Lietu-

vių kalbai tik 1906 m. pavyko išbrauti į seminariją, bet ir tada ji tebuvo neprivaltomas dalykas.

...

18 a. ir 19 a. Vilniaus vyskupijoje užgniaužiami ir mažiau lietuviškumo kveptelėjimai. Nurodymas kun. K. Prapuolenio studija, autorius pažymi, kad vysk. K. Pancežinskis (1724-30 m.) galutinai išujo lietuvių kalbą iš Vilniaus bažnyčių, vysk. Korvin-Kasakauskas apšodino visas lietuviškas parapijas tik lenkų kunigais, o vysk. St. Krasinskis visus ganytojiškus laiškus pradėjo siuntinėti tik lenkų kalba. Bet pastarasis turi ir nuopelnų: per klaidą jis leido išspausdinti Przyalgovskio veikalą 'Zywoťny Biskupow Wilenskich' (Vilniaus vyskupų gyvenimai), kuriame lenkų dvasininkų tikslai buvo parodyti nei kiek neprasčiau, negu K. Prapuolenio 'Lenkų apaštalavime Lietuvoje'.

...

Rusai, po Lietuvos-Lenkijos valstybės padalinimo okupavę bemaž visą Lietuvą, taip pat neužmiršo sistemingo rusifikacijos darbo. Daugiau kentėjo lenkai, bet nebuvo aplenkti ir lietuviai.

Pradžia buvo atsargi. Tik po pirmojo sukilimo buvo uždarytas Vilniaus universitetas 1841 m. priimtu įstatymu rusai nusavino Vilniaus vyskupijos žemes (iš katalikų Lietuvoje atimta 260 dvarų), pradėjo atiminėti vienuolynus, uždarinėti ar cerkvėmis versti bažnyčias.

Kun. K. Prapuolienis savo knygoje rašo, kad tai buvęs didelis nuostolis Bažnyčiai, bet tai turėjo ir gerųjų pusių: sulenkėję didikai mažiau varžėsi dėl vyskupijos, nes Katedra be iplaukų jų neviliojo.

Rusinimo akciją lenkai ypačingai pajuto po 1863 m. sukilimo. Tas pats kun. K. Prapuolienis rašo, kad Muravjovas pirmasis pradėjęs triuškin-

ti per 479 metus lenkų pastatytą ant 'lietuvių kapo' puikų lenkiškosios hegemonijos Panteoną, kuriame lietuviams netgi nebuvo palikta vietos. Bet tai buvo menka paguoda ir lietuviams. Su spaudos uždraudimu buvo pradėtas krašto rusinimas visais galimais būdais. Tiesa, tos pastangos davė visai priešingus rezultatus, bet tai jau ne rusų nuopelnas.

Spaudos draudimo metu Vilniaus krašto lietuvių mažiau veikė Aušra ir Varpas. Čia lengviau plito Zemaičių ir Lietuvos Apžvalga ir Tėvynės Sargas, kuriuos skleidė jau iš valstiečių kilę kunigai.

Reikšmingiausias kovos už lietuvių teises Vilniuje ir Vilniaus krašte yra 1904-14 m. laikotarpis. Atgavus spaudą, Vilniuje buvo pradėti leisti lietuviški laikraščiai, net dienraštis, spausdinti knygos, pagaliau atsirado lietuviškų mokyklų, pakeitusių daraktorių mokyklas. Prie vietinių lietuvių jungėsi inteligentai ir šiaip tautiečiai, atvykę iš vakarinių Lietuvos sričių, prisidėję taip pat prie akcijos už teisę lietuvių kalbai nors kai kuriose bažnyčiose. Lenkai subruzdavo į nedrąsius giedojimus lietuviškai. Kurią visada buvo lenkų pusėje, netgi ir tada, kai jie būdavo neteisūs.

Po baudžios panaikinimo padaugėjo seminarijoje lietuvių. Nors kartais jie sudarydavo pusę visų seminarijos klierikų, jie dar nebuvo diskriminuojami. Prasidėjus tautiniam atgimimui, padėtis iš karto pasikeitė. Lietuviams pakliūti į seminariją kaskart buvo sunkiau, jų vietas užpildydavo klierikai iš kitų vyskupijų, net iš Lenkijos. 1912 m. iš stojusių 15 lietuvių, į seminariją jau buvo priimtas tikrai 1, kai iš stojusių 75 lenkų priimti 38 klierikai.

Vis dėlto Vilniaus kunigų seminariją yra baigę nemaža lietuvių kunigų, dirbusių lietuviškose parapijose ir labai aktyviai įsitraukusių į tautinio atgimimo darbą. Tarp tokių autorius pirmoje eilėje mini brolius A. ir J. Burbas, S. Gimžauską, J. Ambraziejų, St. Stakele, J. Bakšį, K. Stašį, K. Prapuolienį ir kt. Kurijos persekiojami, jie kovojo tiesiai ir prieš kurią, drąsiais memorandumais, pasirašytais po 70 kunigų, pasiekdami ir popiežių Romoje.

Rusai vienur palaikė lietuvių, kitur lenkus - ne iš palankumo vieniems ar kitiems, bet pasirinkdami kas ir kada jiems atrodė naudingiau.

(Bus daugiau)

• **PERKANT IR PARODANT NAMUS** prašome kreiptis į **ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.**

CAN PLANT PERSONNEL

Experienced:
SOUNDONIC MECHANICS
PRESS MECHANICS
CAN CORP. OF AMERICA
BLANDON, PA. 19510
Call 215-926-3044; ask for EARL JOANZEMIS or DON GRADY.
(43-46)

MAINTENANCE SUPERVISOR

Experienced in repair of steel cutting machinery, such as cut-to length lines, with some experience in crane repair to supervise 4 maintenance men, also, good communication skills. Willingly to relocate to New York City metropolitan area. Full company benefits. Salary commensurate with experience and ability. If interested send resume to Personnel:

THYPIN STEEL CO.

49-49 30th St.
Lond Island City, N. Y. 11101
Call 718-937-2646
EOE M/F
(45-1)

Puikiausius kailius rasite

Chicagoje pas vienintelį lietuvių kailininką

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601
Tel. kraituvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489

Amber Gintaro Galerija

505 East 185 Street • Euclid, Ohio 44119

Tel. (216) 531-3500

PAVEIKSLŲ IRĖMAVIMAS

Didelis pasirinkimas medžio išdirbinių,
gintaro, įvairių MENO darbų.

GALERIJOS VALANDOS: Antradienį ir trečiadienį nuo 10:00 AM iki 5:00 PM., ketvirtadienį ir penktadienį nuo 3:00 PM iki 7:30 PM, šeštadienį nuo 10:00 AM iki 5:00 PM. Sekmadieniais ir pirmadieniais galerija uždaryta. Norintieji specialaus apžiūrėjimo - skambinkite tel. 531-3500.

Nauja širdis atsisakė tarnauti jaunam lakūnui Liudui Bajorinui

Liudas Bajorinas gimęs 1937 m. rugsėjo 9 d., su tėvais dipl. ekonomistu Stasiu Bajorinu, motina Jadvyga ir seserim Aldona 1947 m. atvyko į Jungtines Amerikos Valstybes ir apsigyveno Waterbury, Ct.

Liudas pradžios ir vidurinę mokyklą baigė Waterburyje, o aukštąją — Stors, Ct. Universitete gaudamas inžinieriaus-lakūno diplomą. Studijuodamas universitete jis priklausė ROTC kariuomenės organizacijai. Atitarnavęs kariuomenę karininko laipsniu pradėjo dirbti garsioje Sikorsky Helikopterų įmonėje Stratforde, Ct., kaip "test pilot". 1977 metais Liudas persikėlė dirbti į Sikorsky įmonę West Palm Beach, Floridoje, kur dirbo kaip "flight test engineer". Tose dviejuose įmonėse išdirbo 22 metus.

Liudas savo profesiją labai mėgo ir savo darbu buvo labai patenkintas. Pilnas energijos ir patyrimo toje srityje turėjo didelį norą savo profesijoje progresuoti ir laisvu laiku studijavo, įsigydamas "Master of Business Administration in Aviation" ir vėliau — "Master in Aviation Engineering".

Bandydami naujai pagamintų helikopterų iš piloto reikalauja daug įtempto darbo, kartais surišto su įvairios rūšies pavojais. Toks darbas neigiamai veikia į lakūno sveikatą, ypač širdį. Tas atsitiko ir su Liudu. Jo sveikatos stovis staiga ir nelauktai taip pablogėjo, kad 1985 m. rugsėjo 14 d. kritiškame stovyje buvo helikopteriu nuvežtas ir paguldytas Shands ligoninėje, Gainesville, Fl. Po dviejų savaičių mediciniškų tyrinėjimų rasta, kad Liudas serga reta liga — "Idiopathic cardiomyopathy", kai širdis padidėja — sustina ir neveikia normaliai. Daktarai nustatė, kad su savo širdimi jis negalės ilgai gyventi ir reikia naujos.

Atsitiko taip, kad tuo metu Columbus, Ohio mieste šuvių į galvą nusižudė 16 metų jaunuolis. Susisiekius su ligonine, kur buvo gautas to jaunuolio motinos sutikimas, Dr. Michael Carmichael ir keli Shands ligoninės daktarai, 1985 m. rugsėjo 25 d., nuvykę į Columbus išoperavo to jaunuolio širdį, įdėję į ledą pripildytą šaldytuvą, atgabeno į Shands ir įdėjo ją Liudui. Ši operacija truko 90 minučių.

Ligoninėje, kur Liudas buvo operuotas, šiais metais buvo padaryta trims asmenims "heart-trans-

A. A. Liudas Bajorinas

plant" operacijos. Liudas buvo antras iš eilės. Tas operacijas darė Dr. Michael Carmichael. Pirmoji operacija buvo sėkminga, trečia — pacientas dar ligoninėje.

Iš pradžių daktarai pripažino, kad Liudo operacija buvo sėkminga. Keturias dienas po operacijos, daktarams ir ligoninės personalui dalyvaujant, Liudui buvo surengta "pizzas party".

Po operacijos pirmomis dienomis atrodė, kad Liudui prasidėjo normalus gyvenimas. Greit pradėjo vaikščioti, treniravosi dviračiu ir neužilgo turėjo būti išrašytas iš ligoninės.

Daktarams patikrinus, atrodė, kad naujoji širdis veikia normaliai ir nebuvo jokių "rejection" žymių, bet... spalio 24 d. rytą naujoji širdis atsisakė Liudui tarnauti.

Daktarų nustatyta priežastis "an immediate unexplained decline in cardiac performance with a drop in blood pressure and weakening heart contractions" tas atsitinka labai retai, bet jeigu atsitinka, daktarai negali padėti. Jie sako, kad "blood-vessel rejection is not reversible". Šita sritis yra studijų stadijoje daugelio medicinos universitetų. Dar kartą "naujos širdies" ieškojimas nepavyko ir jos nesulaukęs, Liudas Bajorinas mirė...

Jis paliko tris vaikus (visi jau studentai), žmoną Elena, kuri visą laiką buvo prie jo ir juo labai rūpinosi, motiną Jadvygą Waterbury,

Ct. ir seserį Aldoną Maurutienę Cleveland, Ohio.

Tą dieną, kai Liudas buvo laidojamas Floridoje, Waterburyje, šv. Juozapo parapijos bažnyčioje kun. P. Sabulio buvo atnašaujamos gedulingos šv. Mišios už Liudo sielą. Mišių metu giedojo vargonininkas Jonas Beinoris ir Antanas Paliulis. Pamaldose dalyvavo daug žmonių. Po Mišių visi buvo pakviesti pusryčių.

Liudo Bajorino mirtis buvo gražiai paminėta lietuviškoje radijo valandėlėje, vedamoje Antano Paliulio.

Su Liudo mirtimi Sikorsky helikopterų įmonė nustojo gabaus piloto inžinieriaus, kuris dar ilgai galėjo būti jiems naudingas. Liudi motina ir sesuo — brangaus sūnaus ir brolio, o šeima — gero vyro ir tėvo.

Šiame aprašyme yra naudojami mediciniški terminai anglų kalba, nes vertimas į lietuvių kalbą gali būti nevisai tikslus.

Taip atrodo, kad Liudas Bajorinas pirmas lietuvis, kuriam ši mediciniškai komplikauta operacija — "Heart-Transplant" buvo padaryta ir deja nepavyko.

M. Gureckas

DIRVOS RĖMĖJAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai paremti aukojo:

A. Markelis, Cicero 3.00
A. Ožinskienė, Willowick 3.00
A. Garka,
Ormond Beach 3.00
Ed. Cibas, Milton 3.00
K. Purkunigis, Chicago 10.00

Paminėta Tilžės Akto sukaktis

Kaip ir praėjusiais metais, taip ir šįmet Chicagoje buvo iškilmingai paminėta Tilžės akto 67-rių metų sukaktis. Ta pareigą atliko Mažosios Lietuvos rezistencinio sąjūdžio vadurio valdyba 1985 m. lapkričio 17 d. šaulių salėje, kur susirinko arti 200 žmonių.

Minėjimą atidarė pirm. Vincas Ziobris trumpu žodžiu ir paprašė susikaupimo minutę pagerbti visus Mažosios Lietuvos kovotojus ir Tilžės akto signatarus. Buvo įneštos Amerikos, Lietuvos, Mažosios Lietuvos ir šaulių Vytauto Didžiojo rinktinės, jūros šaulių Teodoro Daukanto ir Klaipėdos igulų vėliavos.

Sugiedojus Tautos himną, programai vadovauti buvo pakviestas Algis Regis, Maž. Lietuvos rezistencinio sąjūdžio prezidiumo narys, kuris savo žodyje ragino Tilžės aktą lygiai tiek pat vertinti, kaip ir vasario 16 aktą.

Po to vysk. Anas Trakis sukalbėjo invokaciją, meldamas Dievą laiminti lietuvių pastangas, norint atgauti savo tėviškei laisvę. Sveikino Vliko valdybos vicepirm. V. Joku-baitis ir Alto atstovas Pranevičius.

Pagrindinis kalbėtojas buvo kun. Vytautas Bagdanavičius kuris savo kalboje lietė 16 amžiaus Mažosios Lietuvos gyvenimo įvykius, pabrėždamas ano meto Mažosios Lietuvos gyventojų sudėtį, kurių didele daugumą sudarė lietuviai.

Meninę dalį atliko "Spindulio" tautinių šokių šokėjai, vadovaujami Rasos Poskočimienės, kuri pati grojo akordeonu šokiams. Buvo pašokti 5 tautiniai šokiai.

Poetas Apolinaras P. Bagdonas paskaitė savo kūrybos eilėraštį "Prūsų žemei", kuris labai tiko šio minėjimo nuotakai.

Užbaigiant minėjimą A. Regis dėkojo programos atlikėjams ir visiems dalyviams. Minėjimas užbaigtas sugiedant Maž. Lietuvos himną "Lietuviais esame mes gime". Abiejų himnų giedojimui vadovavo muz. Julius Mačiulis ir Paulina Mačiulienė.

Sis minėjimas dar sykį parodė, kad Mažosios Lietuvos tragiškas likimas nėra galutinis. Mūsų visų pastangos turėtų būti nukreiptos ta linkme, kad ateities nepriklausoma Lietuva apimtų visas etnografines lietuvių žemes, įskaitant Tilžę, Įsrutį ir Karaliaučius (Tvangstę), nes mūsų protėvių kraujo aukos mus visus tam įpareigoja.

A.P.B.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

Septynerių metų mirties sukaktis.

A. t. A.

BENEDIKTA

MISLIAUSKIENĖ-BARUSEVIČIŪTĖ,

mirė 1978 m. gruodžio mėn. 23 d. 6:00 val. vakare Fitzgerald Mercy ligoninėje, Darby, Pennsylvania. Palaidota 1978 m. gruodžio mėn. 28 d. šv. Petro-Povilo kapinėse, Springfield, Pennsylvania.

Praėjo septynerių liūdni metai, kaip visagalis Viešpatis Dievas atskyrė ją iš mūsų tarpo, ir paėmė a. a. Benediktą į savo prieglobstį.

Už a. a. Benediktos sielą šv. Mišios bus atnašaujamos 1985 m. gruodžio mėn. 22 d. šiose šventovėse:

šv. Andriejaus parapijos bažnyčioje Philadelphia, Pa. 10:30 val.;

šv. Antano bažnyčioje Kretingoje, Lietuvoje; Lietuvių šv. Kazimiero Kolegijos koplyčioje, Romoje, Italijoje;

St. Frances vienuolyne Lorretto, Pennsylvania;

St. John Cath. Mission, Arizona;

Fitzgerald of Mercy ligoninės koplyčioje, Darby, Pa., 12:00 val. vidud.

Gimines ir artimuosius prašau a. a. Benediktą prisiminti savo maldose.

Skausmo prislėgtas vyras

Henrikas ir artimieji.

■ laiškai Dirvai

Ar jau baigėsi masionijada?

A. Masionis per visą mėnesį kasdien 'Draugo' dienraštyje be atvangos tvirtino, kad 'Ateitininkų dvasia nepalūžo', kaltinant tautininkus visokiomis negerovėmis. Kai kilo mūsų visuomenės pasipiktinimas tais tendencingais ir vienašališkais kalbėjimais, 'Draugo' redaktorius M. Dr. pasiaštrinęs plunksną ir pasigalandęs pentiną išėjo kovoti su vieša opinija už Masionio garbę. Taip jis ir savo vedamųjų seriją pavadino: 'Tautininkų propaganda. Atakos prieš Masionį'. Atseit, redaktorius ryžosi tas atakas atmušti ir iš tiesų sunkiai darbavosi visą savaitę, užmiršdamas net ir visus viešus reikalus, kuriuos paprastai dienraštis yra pašauktas judinti.

Taigi - visą savaitę kasdien - 'Draugo' redaktorius, taškydamasis propagandiniais, filosofiniais ir teologiniais argumentais plovė, gražino, grimavo Masionio veidą, kad tik išieitų didvyris ir dar patektų į ateitininkų istoriografus. Prieš paskutiniui straipsniui pasikvietė į talką dar ir filosofą Juozą Girnį. Tik, deja, nieko neįtikino, kad pienu paliejusi katė tvarkoj. Negailestingai tvodamas per galvas Masionio priešams įsisiūbavusios propagandinės gražbylostės smūgiais, jis trenkė dar ir tokį 'argumentą': 'Masionis aiškiai pasako, kad jis neturi nieko prieš tautininkus kaip asmenis, o tik prieš jų politiką'. (Draugas, XI.15). Net juokas paėmė, kaip toks apskrus žurnalistas taip šovė pro šalį! Kas gi ką turi prieš Masionio asmenį? Pasipiktinimą sukėlė ne asmuo, o jo 'politika'!

M. Dr. atrodo bus atsakančiai pakaustytas teologinėm ir filosofinėm studijom. Jis ima ir išaiškina mums artimo meilės filosofiją. Jis rašo: 'Krikščioniškoji artimo meilė neišskiria artimo adresu pasakymo kieto tiesos žodžio'. O jei neklaūžadai 'kieto žodžio' nepakanka, tai - M. Dr. logika einant - tur būt griebiamasi ir kieto kumščio. Bet M. Dr., būdamas katalikų dienraščio redaktorius, be abejo, teologiją geriau kerta kaip mes. Nes, matot, 'kietas tiesos žodis' gali būti tavo ir mano ir, norint surasti tiesą, tenka paleisti į apyvartą jėgą. Ar M. Dr. artimo meilės interpretacija atitinka krikščionių mokslą, tegul aiškina žinovai.

Viename savo straipsnyje Draugo redaktorius ėmė ir pasakė teisybę, kad ateitininkai tautininkų nemėgo. Masionis per visą mėnesį kasdien mums kalė į galvą, kad tautininkai negerai. Redaktoriui buvo labai gera proga visuomenei išaiškinti, ką ateitininkai mėgo ir mėgsta: - liaudininkus, socialdemokratų, laisvamanius, ar tik pačius save? Juk, rodos, turint geros valios ir noro, buvo galima vyskupams su

valdžios žmonėmis prie vieno stalo reikalą išsiaiškinti ir kivičą baigti. Bet ne, anot Masionio, ierarchai ir ateitininkų strategai nusisamdė laivą, susisodino gimnazistus ir išplaukė Nemunu į gamtą atsinaujinti, ir maištauti prieš valdžią. Masionis šį žygį ypatinai užgryrė, tik gaila, kad nepaskelbė to istorinio laivo nuotakos. Juk jis taip kruopščiai rinko visą medžiagą ateitininkų 'persekiojimui' įamžinti. Tą istorinį laivą būtinai reikėjo nufotografuoti...

Masionis, rašydamas savo atsiminimus, be abejo nė iš tolo nesitikėjo turėsiąs tokį naršų, iškalbingą ir kovingą ginklanęšį, kuris taip įklimpo į tą masionijadą, kad net visą savaitę užmiršo komentuoti viešus reikalus visai pateisindamas, bedailindamas ir begriimuodamas atsiminimų rašytojo veidą. Juokinga ir graužu žiūrėti į riterį taip karštai kovojantį prieš visuomenės opiniją. Juk jis nieko neįtikino ir net nepadėjo, o tik pakenkė patiems ateitininkams, pateisindamas jų nepaisymą valdžios potvarkių ir pridengdamas juos neklaidingumo skrais tele. Tą masionijadą 'Draugo' redaktorius ištisė per 7 vedamuosius. Kažin ar jis jau baigė?

V. A. J.

AUDRA VANDENS ŠAUKŠTE

Gerbiamas M. Dr. serijoje vedamųjų "Drauge" vis vanaoja A. Masionio atsiminimų oponentus, visiems prikabinamas tautininkų propagandos atakos etiketė. Su ta etikete ir aš turėjau garbės (lapkričio '15) patekti net į sakyklą, kaip koks dijakonas. Jei pakuteina garbės padus, net malonu nusijuokti. Bet dėl aiškumo, turiu vieną pastabą. Su tautininkais neturiu sutarties nė sąskaitų. Ateitininkams priklausau nuo pirmųjų gimnazijos klasių, o dabar ir fronto bičiuliams. "Dirvoje" (spalio 10) pasisakiau tik savo nuomonę.

Pritariu M. Dr., kad diskusijos yra sveikas reiškinys. Tik, šiuo kart, abejoju diskusijų objekto verte, nes tikiu, kad ateitininkai turi aukštesnių idealų ir didesnių uždavinių, negu brolių Domeikų (pagal L. Dovydeno romaną) gaidžių peštinės.

Argi didelis dalykas, jei A. Masionis buvo moksleivių ateitininkų sąjungos centro valdybos sekretoriumi Lietuvoje ir rašė aplinkraščius? Tose pareigose irgi buvau Vokietijoje, tačiau kovų romantika nesuviliojo. Kartu su Dr. V. Vardžiu, Z. Kungiu, kun. L. Jankum ir kitais suruošėm Reino konferenciją ir ekskursiją.

Tai buvo mūsų pareiga. O degantiems kovos dvasia ateitininkams ir tada nestokojo progų vesti kovą su diplomatais, šviesininkais ir kitais. Karštus jaunuosius, kaip paprastai, atvėsina tvarkos dabotojai šaltojoje. Todėl į gaidžių peštinę atsiminimus tenka žiūrėti, pagal garbingos atminties pedagogo St. Barzduko patarimą aštuntokams — Jei išmokote rašyti, tai tik nerašykite niekų. Net prof. Dr. J. Eretas, kalbėdamas Clevelando visuomenėi, savo kovą su valdžia pavadino jaunuolio pasikarsčiavimu, kurio nekartotų įvykius naujai išgyvendamas.

M. Dr. aiškina: "Kad mūsų tautinė-istorinė sąmonė čia yra įsišaknijusi tam tikra neišspręsta ir nenugalėta problema". Reikia sutikti, kad ši problema yra ir ją paveldėjo dalis mūsų inteligentijos, kaip kraitį, iš carinės vergijos. Ta problema visai panaši į žydų biblinę problemą. Kada Moze išvedė žydus iš Egipto nelaisvės, tai žydų tautinė sąmonė buvo tiek vergijos sužalota, kad jie nesuprato laisvės svarbos, o ginčijosi dėl palikto mėsos puodo Egipte. Mozei su žydais prisiėjo net 40 metų klaidžioti tyruose, kol išmirė vergų karta, o pažadėtąją žemę galėjo užimti tik su laisvėje užaugusiais kovotojais.

Dažnai diskusijose išeinama į lankas, kai ginant savo tezė — jieškoma liudininkų ar argumentų įrodyti savo tiesai, o nesvarstomas reikalas iš esmės. Atrodo, kad A. Masionis rašė atsiminimus vadovaudamasis gerais norais ir tikėdamas, kad valdžios ir ateitininkų konfliktas yra didelės svarbos, tuo būtinas įamžinti istorijoje. Atsiminimų oponentai galvoja reikalą esant labai smulkiu, tik savųjų namų dūmais. Kai M. Dr. intensyviai (kaip pridera profesionalui advokatui) gina A. Masionio nuomonę ir būtinumą atsiminimus spausdinti, susidaro įtampa, kurią neutrali visuomenė piktinaši. Na ir gauname nesibaigiančią audrą vandens šaukšte. Jeigu M. Dr. nori sužinoti visuomenės daugumos nuomonės rodiklį, tegul pritaiko savo receptą, pasiūlytą reorgų bylos išrišimui.

Teisybių jieškojimas yra sunkus uždavinys, kurio galutinai neišsprendžia teismais, nei tribunolais. Gal, teisybė bus rasta tik Juozapato pakalnėje. Praktiškiau būtų pasimokant iš Tumo Vaižganto, kuris šūktelėjo: "Nors tie lietuviai ir padlecai, bet jie yra mano broliai". Kaip broliai ir paduokim ranką vienas kitam, užuot daužėsi antausius!

Br. Bernotas
Cleveland, Ohio

LAIŠKAS REDAKCIJAI

Savo skilty "Iš kitos pusės" (vm) aiškina, kad mano pasisakymas prieš referendumą Lietuvai išlaisvinti "prieštarauja laisvo žmonių apsisprendimo principui, kuris šiuo metu yra svarbiausia JAV tarptautinio žaidimo korta". Anot jo, "XX amžiui baigiantis sunku reikalauti pasikeitimų prieš gyventojų valią". (Dirva, Nr. 43, lapkr. 7).

Tai okupantui labai patogi pažiūra. Reiškia, jis gali užimti kraštą, neatsiklausęs jo žmonių, bet jei tą kraštą norima išlaisvinti, tai jau reikia jo žmonių atsisiklausti, ar tai nėra prieš jų valią.

Laimei tokios pažiūros nesilaiko valstybės, kurios gerbia laisvę ir tautų apsisprendimą.

Pav., nei Jungtinės Valstybės, nei kitos šalys nekalba apie referendumą Afganistane ar Kambodijoje, bet reikalauja, kad iš jų būtų atitrauktos okupacinės pajėgos ir leista šioms šalims laisvai tvarkyti savo gyvenimą. Tokią rezoliuciją seniai — jau septintą kartą — priėmė dėl Afganistano Jungtinių Tautų visumos susirinkimas 122 balsais, tiksliai 19 pasisakius prieš ir 12 susilaikius.

Lietuvos padėtis yra visai tokia pat, kaip ir Afganistano. Abi šalys buvo sovietų okupuotos, pirma neatsiklausus jų žmonių valios, ir dabar, siekiant jas išlaisvinti, nėra reikalo praversti referendumą, kad jų žmonės pasisakytų, ar tai nėra prieš jų valią. Iš tikro toks reikalavimas yra absurdiškas: smurtu okupuotos buvusios laisvos ir nepriklausomos valstybės žmonės turi pasisakyti, ar jie nori būti laisvi. Tai tas pats kaip kalinį klausti, ar jis nori būti iš kalėjimo paleistas.

Kitokia padėtis yra tautų, kurios niekada neturėjo savo nepriklausomos valstybės, bet buvo kitų valdomos kaip kolonijos. Tačiau ir joms referendumai nereikalingi. Jungtinių Tautų charta įpareigoja kolonijas valdančias valstybes parengti jas savarankiškam gyvenimui, ir po pastarojo karo 59

teritorijos su daugiau nei 80 milijonų žmonių gavo nepriklausomybę. Jei Jungtinės Tautos būtų Lietuvą pripažinusios sovietų kolonija, tai gal ir Sovietų Sąjunga jau būtų buvusi priversta suteikti jai nepriklausomybę. Bet Lietuva yra sovietų okupuota šalis, o ne jų kolonija, kurios išlaisvinimo klausimą iškelti Jungtinėse Tautose mes net patys dar nesirūpinam, teisindamiesi "realių galimybių" nebuvimu.

Juozas Vitėnas

(vm) atsako

Visai sutikčiau su J. Vitėnu, jei jis tai būtų parašęs prieš keliasdešimt metų. Per paskutinius 45 metus tačiau visiems turėjo paaiškėti, kad pasaulyje dar nėra tokio mechanizmo, kuris įgyvendintų tarptautinę teisę. Net pats Vitėnas rašo, kad JT jau septynis kartus reikalavo sovietų pasitraukimo iš Afganistano. O gal prezidentas Reaganas, kalbėdamas su Gorbačiovu, teisiškai vis dar Latvijos pasiuntinybės Tautų Sąjungai rūmuose, pareikalavo sovietų pasitraukimo iš Pabaltijo? Juk tai būtų ir simboliškai gražiau ir sutiktų su 'nepripažinimo' politika!

Jei ir įsivaizduotumėm reikalavimo pasitraukti galimybę, tuojau iškiltų sienų klausimas. Ar Vilniaus krašto dalis — sovietų "dovana" mums neturėtų būti grąžinta Lenkijai, kuri be abejo to reikalautų? O gal tai turint galvoje būtų patogiau reikalauti pagal kazimierinio manifesto dvasią Lenkijos-Lietuvos federacijos atstatymo? Tuo atveju, kokiose sienose? Po pirmo, antro ar trečio padalinimo? Juk laikas, atrodo, Vitėnui nesudaro skirtumo.

Iš tikro, laikas turi milžiniškos reikšmės. 1913 m. būsimas Lietuvos finansų ministeris ir profesorius Albinas Rimka Amerikoje samprotavo, kad nepriklausomybė mums nepakeliui, nes nepajėgsime išlaikyti... savo diplomatinį korpusą. Gal šiuo metu gerai Lietuvai įsitaisęs "elitas" irgi būtų prieš nepriklausomybę, bet nuomonės ir pažiūros nėra amžinos, jos išplaukia iš susidariusių sąlygų, gyvenamojo laiko. (vm)

DIRVA

P. O. Box 03206
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu 10 dol. ir prašau atsiųsti man Jono Švobos knygą Seiminė ir prezidentinė Lietuva.

Pavardė ir vardas

Adresas

Lietuvos Vyčių vaikai ir jaunimas

RITA ŠIVOKAITĖ-SHEVOKA

Vysk. Pauliaus Baltakio priėmimas Vasario 16 gimnazijoje spalio 5 d. Iš kairės: VLB valdybos pirm. J. Sabas, direktorius A. Šmitas, vyskupas Baltakis ir kuratorijos pirm. tėv. A. Bernatonis. M. Šmitienės nuotr.

Vysk. P. Baltakis Vasario 16 gimnazijoje

Spalio 5 d. Vasario 16 gimnazijoje lankėsi vyskupas Paulius Baltakis. Visi mokiniai kartu su mokytojais jį pasitiko vėliavos aikštėje. Skautai ir ateitininkai dėvėjo uniformas. Gimnazijos kapelionas kun. Jonas Dėdinas vyskupą pasveikino visų vardu. Pakėlė trispalvę ir sugiedojo Lietuvos himną, ėjome į valgyklą. Valgykloje kiti svečiai, direktorius, kunigai ir mokytojai sveikino vyskupą ir įteikė jam dovanas.

Po pietų vyskupą kavutei pasikvietė gimnazijos ateitininkai. Susitikime dalyvavo ir keletas ateitininkų sendraugių. Moksleiviai paaiškino vyskupui apie praeitį ir dabartinę ateitininkų veiklą Vasario 16 gimnazijoje. Įteikė jam kuopos laikraštėlį. Vyskupas Baltakis papasakojo apie savo gyvenimą. Buvo labai įdomu su juo susitikti ir pasikalbėti.

Trečią valandą susirinko pustrečio šimto svečių į naujo berniukų bendrabučio kartinio akmens šventinimo iškilmes. Atvyko daug garbės svečių: Bonnos vidaus reikalų ministerijos atstovas dr. R. von Kempis, Hesseno socialinių reikalų ministerijos departamento direktorius dr. O. Liebscher, Federalinio parlamento narys dr. Kuebler, Hesseno parlamento narys dr. Greiff ir kiti. Susirinkusius svečius sveikino gimnazijos kuratorijos valdybos pirm. tėv. A. Bernatonis ir direktorius A. Šmitas.

Pasakė kalbą, dr. von Kempis kartu su dr. Liebscher padėjo kartinį akmenį. Lampertheimo burmistras Dieter, garbės svečių vardu, kalbėjo apie gimnazijos svarbą lietuviams ir žadėjo kiek galės ją remti.

Vyskupas Paulius Baltakis, sukalbėjęs maldą, pašventino kartinį akmenį. Meninę programą atliko gimnazijos choras, tautinių šokių grupė, orkestras ir kanklininkės. Visa programa gražiai praėjo. Fotografavo vokiečių spaudos atstovai. Vakare pavalgėm vakarienę su svečiais parapijos salėje, o po to buvo šokiai, kuriems grojo mokytojas A. Paltinas.

Sekmadienio rytą svečiai, mokiniai ir vyskupas susirinko parapijos salėje. Buvo diskutuojama su vyskupu lietuviškos sielovados reikalais ir sudaryta komisija, kuri rūpintųsi Lietuvos krikšto jubiliejaus paminėjimu Vokietijoje.

Vėliau turėjome iškilmingą šv. Mišias. Jas laikė vyskupas Baltakis ir aštuoni lietuviai kunigai. Iškilmingoje procesijoje atėjo į bažnyčią uniformuoti skautai ir ateitininkai su vėliavomis. Vyskupas suteikė su turtinimo sakramentą Jonui Venskui, Aleksandrui Januliui ir Andriui Huberiui.

Pavalgę pietus skautai turėjo sueigą su vyskupu. Prie vėliavos aikštėj įteikėm jam mažą dovanėlę.

Vieną kartą kunigas Algimantas Bartkus man sakė, kad mes neturėsime ateities, jei nesužinosime apie praeitį. Aš irgi tikiu, jog labai svarbu, kad vaikai ir jaunimas sužinotų apie savo protėvius ir jų papročius. Kiekviena šeima turi savo istoriją, ir ta istorija dažnai parodo truputį tautos istorijos.

Jeigu Pensilvanijos anglikasių lietuvių vaikaitis paklaustų savo tėvus apie jų protėvius, jis išgirstų pamoką apie Lietuvą: kaip 19-ame šimtmetyje Rusijos caras lietuviams draudė spausdinti lietuviškas knygas ir mokyti lietuvių kalbos mokyklose, kaip jaunuoliai turėjo tarnauti caro kariuomenėje 25 metus. Daug vyrų neturėjo nei darbo, nei pinigų. Lietuviai nenorėjo tarnauti carui ir slapta išvyko iš Lietuvos ir keliavo į Ameriką.

Amerikoje lietuviai pamatė, kad nors jie tuomet turėjo geresnį gyvenimą čia Amerikoje, jie Lietuvoje paliko kažką svarbaus — savo kultūrą. Amerikoje bažnyčios nešvėsdavo Kūčių, Žolinės, Joninių, šv. Kazimiero dienos ir kitų švenčių. Amerikiečiai šokdavo tik romantiškus šokius, kaip valsą ir fostrotą, ir jie nesilinksmindavo grupėmis. Jie dainuodavo tik choruose ir klubuose. Lietuvoje jaunimas šokdavo tautinius šokius, o vakarais jie dainuodavo grupėmis.

Tai Amerikos lietuviai pastatė savo bažnyčias ir turėdavo daug religinių renginių ir parapinių iškilmių. 1914 metais lietuviai įkūrė Lietuvos Vyčių organizaciją Amerikoje. 1916 m. jie surinko daug pinigų padėti savo broliams ir seserims Lietuvoje.

Lietuviams labai patiko Vyčių veikla. Bet po daugelio metų daug lietuvių užaugo ir išvyko iš lietuvių parapijų, nes jie gavo darbų kur nors kitur. Jie po truputį užmiršo lietuvių kalbą ir religinius papročius.

Atėjo 1976 metai, kai Amerika šventė 200 metų sukaktį, ir visi amerikiečiai žiūrėjo į savo ir savo protėvių praeitį. Amerikos negrai turėjo knygą ir filmą apie savo šaknis — "Roots". Kitos tautos irgi didžiavosi savo tautų palikimu.

Po to daug lietuvių įstojo į Lietuvos Vyčius. Bet Vyčiai pastebėjo, kad jų na-

kėm jam mažą dovanėlę.

Visas savaitgalis greitai prabėgo. Buvo labai įdomus ir niekad jo neužmiršiu.

Rama Bublytė

Vasario 16 gimnazijos mokinė

Pensilvanijos ketvirtosios kartos lietuviukai pasiruošę Žolinės pamaldoms.

riai atrodė seni, ir ieškojo programų patraukti jaunimui. 1984-85 metais Vyčiai šventė "Jaunimo metus". Jie nusprendė, kad svarbu, kad jaunimas mokytųsi lietuvių kalbą, tautinius šokius, giesmes ir dainas, religinius papročius ir istoriją. Vyčiai žadėjo padėti jaunimui stovyklose ir programose.

New Philadelphijoje, kur aš gyvenu, Vyčių vaikus lietuvių kalbos moko seselė Della Marija, S.S.C. Jie mokosi lietuviškai skaityti ir ištarti žodžius, nes jie nedažnai girdi lietuvių kalbą namie. Jie rašo žodžius ir mokosi eilėraščių. Per visus mokslo metus jie mokosi po kartą į savaitę. Naujoja knygas "Lietuviais norime ir būt" ir "Mano žodyną". Jie dainuoja dainas iš "Grybs, grybs".

Kasmet vaikų choras bažnyčioje gieda giesmes "Sveikas, Jėzau, gimusis" ir "Tyliąją naktį balsas sugaudė". Mokiniais aiškina apie Kūčias ir plotkeles. Prieš Kalėdas suruošiame vakarėlį vaikams. Jie linksmiai vaišინasi ir gauna dovanėles — Aušros vartų paveikslus, šiaudinukus, giesmynėlius, rožančius, knygutes, lietuviško piemenėlio paveikslėlius. Pernai kun. Al. Bartkus iš Romos atsiuntė šv. Tėvo palaiminimus kiekvienam vaikui. Mes dirbame popierinius šiaudinukus ir vėliau jais papuošiame bažnyčią.

Vasario 16-tą Pensilvanijos anglikasių Vyčiai vis rengia programą Shenandoah, St. Claire arba Frackville, ir vaikai ten dalyvauja. Jie išmoksta naują dainą arba šokių programai.

Vyčių ir kiti lietuvių kilmės vaikai paruošia margučius Velykoms ir neša juos pintinėse su sviestu, duona, kumpiu ir krienais į bažnyčią Didįjį šeštadienį, kad kunigas pašventintų. Velykų dieną procesijoje einame aplink bažnyčią tris kartus ir garsiai giedame "Linksmą dieną".

Pavasarij "Marijos varpeliai" pradeda repeticijas. Jie

mokosi tautinių šokių. Šokiuose dalyvauja daugiau vaikų, negu kalbos pamokose.

Vasarą Vyčių vaikai dalyvauja Aušros stovykloje. Ten jie mokosi apie žymius žmones — Mindaugą, Gediminą, Vytautą, šv. Kazimierą, Birutę — ir apie mūsų protėvius ir jų sunkų gyvenimą Pensilvanijoje. Mokiniai inscenizuoja lietuviškas pasakas, kaip "Jūrą ir Kastytį" ir "Eglę, žalčių karalienę". Kun. Jarašiūnas juos moko apie gyvenimą Lietuvoje. Jis kalba apie valgius, ūkininkų darbus, bites, šventes, kaip piemenys padirba pintines iš medžio žievės, kaip padirbti žvakes... Jeronimas Sodaitis juos moko raižyti elnių galvas. Jie mokosi, ką Lietuvos vėliava ir vytiš reiškia. Jie skaito apie šiandieninę Lietuvą iš Kronikų ir mokosi maldų.

Vyčių vaikai taip pat dalyvauja Lietuvių dienos programose (seniau Lakewood parke, dabar Rocky Glen parke). Jie ten gieda ir šoka.

Per žolinę jie neša gėles su rūtėle į bažnyčią. Kunigas jas pašventina.

Vieni mokiniai atmins daug pamokų, kiti nedaug, bet Vyčiams mokytojams svarbiausia, kad vaikai mylėtų Dievą ir tėvynę. Tautos tapatybė yra lyg numerių linija. Mes gyvename, nes mūsų tėvai gyveno. Mes norime, kad ta lietuviška linija nenutruktų, o nuolat ilgtų.

Pastaba. Šio straipsnio autorė, trečiosios kartos lietuvaite ir veikli Vyčių veikėja, lietuvių kalbos mokosi "židinio" neakivaizdinėje lituanistinėje mokykloje.

APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į **OBELENIŲ** apdraudos įstaigą — 6181 Mayfield Road, Suite 203, Mayfield Hts., Ohio 44124. Skambinti **ZENONUI** arba **SAULIUI** (216) 442-6810.

Vasario 16 gimnazijos tautinių šokių grupė atliekant programą bendrabučio kartinio akmens šventinimo progą.

M. Šmitienės nuotr.

Kariuomenės šventės rengėjai ir programos atlikėjai. Prieky iš kairės: K. Gaižutis, J. Budrienė, A. Jonaitis, Gr. Plečkaitienė, J. Malskis ir R. Babickas. V. Bacevičiaus nuotr.

'LIETUVOS IŠLAISVINIMAS – MŪSŲ ŠVENČIAUSIA PAREIGA'...

... taip savo trumpą, bet labai turiningą žodį baigė Jurgis Malskis, kalbėdamas Clevelande Lietuvos kariuomenės šventės minėjime-baliuje š. m. lapkričio 23 dienos vakare Clevelando Lietuvių Namuose.

Gausiai susirinkusius svečius pasveikino Ramovės pirmininkas Vytautas Januškis, atskirai paminėdamas Amerikos Katalikų Veteranų šv. Jurgio 613 skyriaus atstovus su jų pirmininku John Milikas, Jr. Trumpai apibūdinęs renginio tikslą, mįnint Lietuvos kariuomenės įkūrimo 67-ąją sukaktį, ir pagerbus mirusius ir žuvusius karius atsisojimu, V. Januškis pristatė prelegentą Jurgį Malskį. Savo kalboje Jurgis Malskis padarė trumpą mūsų kariuomenės apžvalgą ne vien pacituodamas pirmo prof. Valdemaro 1918 metų lapkričio 23 dieną paskelbtą įsakymą ir 1918 gruodžio 29 dienos M. Sleževičiaus atsisaukimą, bet ir giliai išnagrinėdamas Lietuvos kariuomenės reikšmę mūsų tautai ir valstybei per visus naujosios istorijos laikotarpius. Sustodamas ties dabartimi, prelegentas pabrėžė ramovėnų paskirtį, kurių pagrindinis tikslas yra atiduoti visas savo jėgas Lietuvos valstybės atstatymui.

Meninę programos dalį atliko, pirmą kartą po daugelio metų pasirodydamas viešumoje, Čiurlionio Ansamblio vyrų choras, vadovaujamas muziko Rytos Babicko. Neturint paruoštų programų, choro repertuarą pranešinėjo ilgametė ansamblietė Gražina Plečkaitienė, kukliai išvardindama dainas, vengiant mūsų pranešėjoms charakteringų ištestų nukrypimų.

Pasiteiravus pas dirigentą Rytą Babicką, teko patirti, kad tai pirmas Čiurlionio Ansamblio vyrų choro pasirodymas po dvidešimties su viršum metų dar senuose lietuvių namuose. Buvo džiugu ansamblių veteranų tarpe matyti didelį procentą jaunų narių, dar

nepasiekusių antrojo savo gyvenimo dvidešimtmečio, ar jį vos persiritusių. Negaledama atsigėrėti jaunimo prieauglių, nutariau gauti jo pilną sąrašą. Štai jie: Edis Kijauskas, Darius Motiejūnas, Gytukas Motiejūnas, Jonas Muliolis, Paulius Nasvytis, Rytas Urbaitis ir Paulius Žiedonis.

Koncerto repertuarą, pristatant priėmimo vakaro nu-

lonijas.

Programai pasibaigus, pirmininkas V. Januškis padėkojo programos atlikėjams, pagerbė mirusius, neatsivokusius ar esančius Ramovės narius. Programos dalyviai buvo apdovanoti gėlėmis. Birutėčių pirmininkė Jadvyga Budrienė rožių puokštę įteikė Stefanijai Stasienei, ją pagerbiant kaip šių metų Lietu-

Čiurlionio ansamblio vyrų choras su vadovu R. Babicku.

V. Bacevičiaus nuotr.

taikos, sudarė kariško pobūdžio dainos, pradedant "Ei, Lietuvos kareivėliai", "Karžygiai", "Kai aš jojau per žalią girelę" ir t.t. Su kiekviena daina publika vis šilčiau reagavo į chorą, kol sudainavus paskutinę dainą, nenustojus katutėms, choras buvo priverstas sudainuoti "Gersim, broliai"... Rytas Babickas, būdamas ansamblio koncertmeisteriu virš 35 metų, ne vien sugebėjo išlaikyti gan aukštą choro lygį, bet patraukti ir jaunus, naujus balsus, tuo užtikrinant ansamblio egzistencijos tęstinumą. Negalima buvo nepastebėti kai kurių dainų atlikime nepaprasto subtilumo ir puikaus balsų suderinimo, švartų perėjimų ir išbaigtos visumos be klaidų ar be taip lengvai įmanomo išslydimo" muzikinėse frazėse. Tikrą klausytojams malonumą sukėlė nuostabiai puikus "Jau žirgelis pabalnotas" dainos skambėjimas. Reikia tikėtis, kad Čiurlionio vyrų choras, po ilgo poilsio ir tylos, bus kviečiamas gastrolėms į kitas ko-

vių Namų kultūrinės premijos laureatę Kun. G. Kijauskui sukalbėjus šventei pritaikytą invokaciją, prasidėjo vakarienė, o po jos šokiai, grojant puikiam Strimačio orkestrui, kuris

sugebėjo, be didelių pertraukų ir poilsio, linksminoti svečius savo įvairiaspalve ir įvairaus skonio šokėjams pritaikyta muzika.

Tenka pasidžiaugti, kad minėjimo-baliaus rengėjai

publikos neapvyklė, sugebėdami suderinti momento rimtį ir minėjimo reikšmę su meninio pasigėrėjimo ir baliaus pobūdžiui tinkama nuotaika. Trumpos kalbos, geras koncertas, karšti ir skanūs pietūs, pabaigai geras orkestras — tai elementai, kurie garantuoja renginio pasisekimą ir svečių pasitenkinimą.

Aurelija Balašaitienė

• PATRIA prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.

Prie a. a. Adelės Benokraitienės karsto Visų Sielų kapinėse. Iš kairės: duktė Dalė Goceitienė, anūkas Paulius, našlys V. Benokraitis, duktė ir žentas Gražina ir Jonas Budriai, sūnus Vitas Benokraitis, anūkas Algis, Andrius, kun. J. Sakackas, S. J. ir W. Jokubs.

V. Bacevičiaus nuotr.

Taupa

Lietuvių kredito kooperatyvas
18022 Neff Road
Cleveland, Ohio 44119

**TAUPYKITE IR
SKOLINKITĖS**

vieninteliame lietuvių kredito kooperatyve Ohio valstijoje.

Palūkanos už sutaupas:		Skoliname:
Term. indėliai (\$3,000 +)	Metinis Prieaugis	asmeniniams reikalams, automobilių pirkimui, namų pagerinimui, ir morgičiams.
6 mėn.	8.14%	Smulkesnės informacijos suteikiamos TAUPOS įstaigoje.
12 mėn.	8.51%	
18 mėn.	9.04%	
30 mėn.	9.31%	
Spec. sąskaita	7.29%	
Reg. taup. s-ta	6.1%	

PARDUODAME PINIGINES PERLAIDAS (MONEY ORDERS) PRIIMAME MOKESČIUS UŽ ELEKTROS, ŠILDYMO, TELEFONO IR VANDENS SĄSKAITAS.

SKOLINAME NAMŲ PAGERINIMUI IR NAMŲ PIRKIMUI (MORTGICIAMS).

TAUPOS DARBO VALANDOS

TREČIADIENIAIS IR ŠEŠTADIENIAIS

10:00 val. r. — 1:00 val. p. p.
adv. A. Širvaičio įstaigos patalpose Lietuvių namuose.

SEKMADIENIAIS

11:00 val. r. — 1:00 val. p. p.

Dievo Motinos parapijos patalpose
(centrinėje TAUPOS būstinėje).

VISOS SANTAUPOS PILNAI APDRAUSTOS SU
NATIONAL DEPOSIT GUARANTEE CORPORATION

• Š. A. Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto S-gos metinis visuotinis suvažiavimas įvyks Clevelando Lietuvių Namuose gruodžio 7 d. Pradžią 11 val. Sportu besidomintieji kviečiami atsilankyti.

• A. A. Edmundas Mazi-liauskas (Mazys), buvęs clevelandietis, dabar gyvenęs Stanton, Ca., mirė lapkričio 16 d., sulaukęs 84 metų amžiaus. Palaidotas Good Shepherd kapinėse, Huntington Beach, Ca.

Nuliūdime liko žmona Alice, kuriai reiškiamo užuojautą.

• Stepas Mackevičius iš New Yorko Padėkos dienos šventę praleisti buvo atskridęs į Clevelandą pas brolių Andrių, su kuriuo lapkričio 29 d. aplankė Dirvą ir pasidalino įspūdžiais su red. V. Gegdaudu, senu bičiuliu iš Paryžiaus laikų.

• Asmuo per klaidą Dirvos kultūrinėje popietėje pa-

ėmęs ne savo lietpaltį (London Fog 42 R.) prašomas atkeisti su V. Luku, telef. 481-4792.

IDOMI SKAUTININKIŲ SUEIGA

Š. m. lapkričio 20 dienos vakare įvyko Clevelando skautininkų draugovės sueiga, kurią savo buvimu pajavairino muzikas ir kompozitorius dr. Bronius Kazėnas.

Susirinkusioms skautininkėms dr. Kazėnas papasakojo apie muzikinio scenos veikalo, naujo žanro, pažįstamo Amerikoje kaip "miuziklas", kūrybinį procesą ir su juo susijusias problemas. Prelegentas buvo gerai pasiruošęs, duodamas pilną kūrybinio darbo vaizdą iki veikalo pastatymo scenoje, nurodant autoriaus-libretisto ir kompozitoriaus teises, režisieriaus autoritetą, kurį pripažinti tenka ir autoriams. Ilgas profesionalų sąstatas (grimuotojas, kos-

tiumų gamintojai, scenovaizdžio tvarkytojas, apšvietimo specialistas, choreografas ir t.t.) reikalauja milžiniškų sumų. Reikia ieškoti mecenatų, kurie, pasitikėdami veikalo pasisekimu, investuoja pinigus, ir tuo įgalina veikalo pastatymą.

Kalba pasisuko konkrečiai jo "Kūrėjų" kryptimi, diskutuojant atskirus pastatymus ir į juos pažvel-

giant kritiškai. Dalis sueigos dalyvių turėjo progos tą veiklą matyti scenoje, o, jo nemačiusios, statė rimtus ir konkrečius klausimus, į kuriuos jaunasis muzikas išsamiai ir įdomiai atsakinėjo.

Skautininkų draugovės narės, retkarčiais pajavairindamos savo darbo sueigas viešnių ar svečių dalyvavimu, šį kartą ilgai nesi-skirstė, dar ilgai diskutuodamos kūrybinio darbo problemas ir tą faktą, kad jau-

nas lietuvis kompozitorius, ieškodamas kelių prasimušti į didžiąsias Amerikos scenas, lieka ištikimas savo lietuviškoms šaknims. Jam priklauso pagarba ir padėka už įdomų ir turin-gą vakarą. (amb)

• PERKANT IR PAR-
DUODANT NAMUS prašo-
me kreiptis į ČIPKUS
REALTY, 31715 Vine St.,
Willowick, Ohio 44094. Tel.
943-0910.

CLEVELANDO LIETUVIŲ JAUNIMAS MALONIAI KVIEČIA JUS DALYVAUTI 1986 NAUJŲJŲ METŲ SUTIKIMO BALIUJE

1985 M. GRUODŽIO MĖN. 31 D.

Šv. Jurgio parapijos salėje

6527 SUPERIOR AVE., CLEVELAND, OHIO 44103

Kokteilis 7 val. vak. Šokiai 9:30-1:30 val. Vakarienė 8 val. vak.

KAINA: 25 dol. asmeniui, užsisakius iki gruodžio 13 d.
30 dol. - užsisakius po gruodžio 13 d.

Į šią kainą, be papildomo mokesčio, įskaitoma vakarienė, bufetas, ba-ras ir ant kiekvieno stalo šampano bonka ("party favors").

Dėl rezervacijų skambinti Algii Nagevičiui tel. 845-4954 ar 884-9710 ir Rėdai Ardytei 486-8593.

Baliaus metu bus automobilių apsauga.

Superior Savings

ASSOCIATION

**MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ
SANTAUPŲ INDĖLIUS**

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki
\$ 100,000.00

PASKOLOS TEIKIAMOS:

- namams pirkti,
- rezidenciniams ir komerciniams pastatams statyti,
- namų remontams,
- kvalifikuotų studentų mokslui

Smulkesnių informacijų dėl taupomųjų indėlių
ir paskolų sąlygų teiraukitės

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS: Kasdien nuo 9:00 iki 4:00,
penktadieniais 9:00 iki 6:00;
šeštadieniais 9:00 iki 2:30.

MATAS & TURNER REALTY

501 EAST 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
486-2530

RITA MATAS — Broker — G.R.I. — C.R.A.
(CERTIFIED RESIDENTIAL APPRAISER)

ASSOCIATES

ROMA MAJOROVAS
ALGIS MATAS
DALIA ŠIRVAITIS
PETRAS MATAS
CAROL BAGGOTT
PATRICIA SAJOVEC
JONAS DUNDURAS
HOWARD TURNER — Attorney
Adv. VYTAS MATAS — teisinis patarėjas

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą liūdesio
valandoje. Didelė aikštė automobi-
liams pastatyti.

DIRVA

• Dr. Leonas Kriaučeliūnas, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas, gruodžio 7-8 dienomis dalyvaus Vliko seime St. Petersburge, Fla., o gruodžio 9 d. susitiks su ALT S-gos St. Petersburgo skyriaus valdyba pasitarti sąjungos reikalais.

ST. PETERSBURG

ALTO SIMPOZIUMAS

VLIKo seimo iškilminga programa ir užbaigiamieji posėdžiai pasibaigs š. m. gruodžio mėn. 8 dieną. Tą dieną sekmadienį, 3 val. p. p. vietinis ALTo St. Petersburgo skyrius Lietuvių klube rengia simpoziumą apie paskutinius pasaulio įvy-

kius lietuvių visuomeniniame gyvenime Amerikoje.

Kalbės atstovai iš VLIKo ir visuomenės. Po to seks diskusijos, taip pat bus rodomos skaidrės iš Pabaltiečių Taikos ir Laisvės žygio.

ALTas maloniai kviečia visus gruodžio 8 d., sekmadienį, simpoziume gausingai dalyvauti. Įėjimas laisvas. (mk)

• Floridos Amerikos Lietuvių klubo narių visuotinis rinkiminis susirinkimas įvyko Lietuvių klube lapkričio mėn. 1 d., dalyvaujant 150 narių. Susirinkimą atidarė klubo pirm. K. Jurgėla. Susirinkimo pirmininku buvo išrinktas A. Karnius, sekretorium — S. Vaškys.

Toliau sekė pranešimai: išd. J. Kirtiklio, parengi-

Lietuvos Vyčių kuopa Pittston, Pa., dalyvavo Luzenne tautybių festivalyje spalio 17-20 d. su tautiniais išdirbiniais. Nuotraukoje Rosalie Kizis, Dorothy Banos, Nellie Bayoras ir Ann Walatkas.

DR. ALBERTUI GERUČIUI,

Lietuvos Diplomatinės Tarnybos patarėjui Šveicarijoje, mirus, jo žmonai ELENAI ir artimiesiems reiškiamo nuoširdžią užuojautą.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS FONDO VALDYBA:

Pirm. E. Čekienė,
vicepirm. A. Sperauskas,
sekr. J. Bagdonas,
ižd. S. Sirusas,
narys L. Tamošaitis.

A. A.

ELZEI JUODVALKIENEI

ok. Lietuvoje mirus, užjaučiu jos vyrą VINČĄ JUODVALKĮ Sr., dukterį STEFĄ ir VYTAUTĄ GEDGAUDUS, sūnų VINČĄ Jr. ir ALDONĄ JUODVALKIUS bei kitus artimuosius.

Rūta Sakienė

A. A.

ELZEI JUODVALKIENEI

ok. Lietuvoje mirus, dukrą Vyr. skautininkę STEFĄ JUODVALKYTĘ-GEDGAUDIENĘ, jos vyrą Dirvos redaktorių VYTAUTĄ GEDGAUDĄ, gimines ir artimuosius ok. Lietuvoje ir Amerikoje nuoširdžiai užjaučia.

Elena ir Kazimieras
Pociai

CHICAGO

DAIL. P. KIAULĖNO MEMORIALINĖ PARODA

Dailininko Petro Kiaulėno (1909-1955) memorialinės dailės darbų parodos atidarymas įvyko š. m. lapkričio 22 d. Jaunimo centro Čiurlionio galerijoje, Chicagoje. Parodą atidarė galerijos valdybos pirm. dail. Vincas Lukas ir JAV LB Kultūros tarybos pirm. Ingrida Bublėnė. Apie dail. P. Kiaulėno gyvenimą ir darbus kalbėjo dail. Pranas

Lapė. Jis iškėlė Kiaulėno darbų meninę vertę, sulygindamas su žinomais mūsų dailininkais: Vizgirda, Galdiku, Šklėriumi. Kiaulėno vieta jų tarpe. Atidaryme dalyvavo iš Paryžiaus atvykusios dailininko našlė ir dukra.

Parodoje išstatyti trijų tarpsnių 46 dailės darbai: 1939-46 m. piešti Paryžiuje, 1946-1952 m. — Chicagoje ir 1952-55 m. — New Yorke. Didinę pusę parodoje eksponuojamų darbų sudaro New Yorke piešti darbai. P. Kiaulėno darbų paroda yra viena iš geriausių šio rudens metu matytų parodų.

Po parodos atidarymo ir apžiūrėjimo gaivinomės rengėjų pateiktų šampanu. Parodą globoja Čiurlionio galerija, Lietuvių dailiojo meno institutas ir JAV LB Kultūros taryba, o mecenatu yra Lietuvių Fondas.

★

Po dail. P. Kiaulėno parodos atidarymo, dauguma dalyvių susirinko kavinėje pasižiūrėti Žinės ir Stasio Žilevičių paruoštų skaidrių iš ok. Lietuvos gyvenimo.

Jaunimo centro tradicinė metinė vakaronė įvyks gruodžio 8 d. savoje pastogėje. Vakariene ruošia spec. komitetas, vadovaujamas St. Džiugienės. (aj)

Sibiro tremtinei

A. A.

ELZEI JUODVALKIENEI

ok. Lietuvoje mirus, jos netekimo liūdesy gedintiems — vyrui VINCUI JUODVALKIUI, dukrai su žentu STEFAI ir VYTAUTUI GEDGAUDAMS, sūnui VINCUI su šeima ir kitiems artimiesiems gilią užuojautą reiškia

Kazimiera ir Aleksas Laikūnai
Jūratė ir Vitas Kokliai

A. A.

ELZEI JUODVALKIENEI

ok. Lietuvoje mirus, jos dukrai STEFAI GEDGAUDIENEI, sūnui VINCUI ir artimiesiems reiškiau nuoširdžią užuojautą.

Emilija Čekienė